

Vapaa Ajattelija

1 / 2 0 1 5
Vapaa Ajattelija

✓
vaalit ja
vaikuttaminen

Vaalikone
uskonnonvapaudesta

Kansalaiset
vaikuttamassa

Vapaa-ajattelua
yli puoluerajojen

Uusi kolumni

Vapaa Ajattelijassa aloittaa uusi kolumnisti. "Agnostinen istunto" paneutuu tällä kertaa kristillisten tahojen aborttialoitteeseen ja sen vaikutuksiin. Tervetuloa istunnolle sivulla 4.

Vapaa-ajattelijat vaaleissa

Vaalit tulevat, oletko valmis? Vapaa-ajattelijat ovat. Lue vapareiden ehdokasesittelyt sivuilta 10-13.

Murhaterroria vastaan

Ranskan Charlie Hebdo-ampumiset pysäyttivät koko maailman. Lue vapaa-ajattelijoiden reaktio aiheeseen sivuilta 16-17.

Roolipelaajasta vapaa-ajattelijaksi

Miten sinusta tuli vapaa-ajattelijaksi? Kerro tarinasi lehdessä Uusi juttusarja alkaa tässä numerossa sivulta 25.

4 **AGNOSTINEN ISTUNTO**
Kansalaisaloite politisoi abortin
Antti Rautiainen

5 **Vaalit ja vaikuttaminen**

6 **Kohti kansalaisten yhteiskuntaa**
Suvi Auvinen

10 **Vapaa-ajattelua yli puoluerajojen**

14 **Vaalikone uskonnovapaudesta**
Jori Mäntysalo

14 **HALLITTU AJATUS**
Vaparit taas opetusalan messuilla
Jouni Vilkkä

14 **HALLITTU AJATUS**
Liiton lausuntoja

16 **Vastalause murhaterrorille -
rohkeasti ilmaisunvapauden puolesta**
Esa Ylikoski

18 **PÄÄSIHTEERIN PALSTA**
Valtionkirkon julkisoikeudellinen asema puntarissa
Esa Ylikoski

21 **VAPAASTI AJATELTUA • MIELIPITEET**
Yhäkö lahkolaispiinaa - vai mitä?
Pirkko Eerola-Pilvi

21 **VAPAASTI AJATELTUA • MIELIPITEET**
Valistus viritkään - vakaumusten vapauteen
Mikko Kiio

22 **USKONTO JA ARMEIJA**
Jääkö käänös puolustusvoimissa puolitiehen
Esa Ylikoski

25 **MIKSI OLEN VAPAA-AJATELIIJA?**
Roolipelit, magia ja jumalat
Jouni Vilkkä

26 **ARVOSTELUT**
Antisemitismiä kautta historian
Mikko Muilu

28 **Jäsenyhdistykset, lehden ja liiton tiedot**

Vapaa Ajattelijat

Valtionkirkon purkaminen myötätuulella

Petri Karisma

On vanha sanonta, että tulee vedettyä aamukahvi väärään kurkkuun kun lukee lehdestä jotakin todella ällistytävää. Minulle tämä kävi 24.1. kun luin Aamulehden pääkirjoituksen. Otsikko "Uskonvalinnan aika" ei ollut kovin lupaava, mutta sai lukemaan lisää. Kirjoitus kokonaisuutena oli todella kaukana Aamulehden totutusta valtionkirkkolinjasta. Lehdellä on tapana silittää valtionkirkkoa myötäkarvaan, eikä kyseenalaistaa sen olemassaoloa.

Aamulehden pääkirjoitus keskittyi pääasiassa jumalanpilkkalakiin, olihan Ranskassa juuri tapahtunut terroriisku, jota puitiin Suomessa mm. sananvapauskysymyksenä. Kirjoituksessa käsiteltiin myös uskonnonopetuksen pakollisuutta ja kirkon vihkimisoikeutta. Pari viimeistä lausetta kuvaa sisältöä hyvin: "Hallitun pesäeron tekeminen vaatii huolellisen valmistelun ja aikaa. Mutta oikein toteutettuna se vahvistaisi kaikkia."

Ajatuspaja Libera julkaisi **Joona Räsänen** tekemän tutkimuksen "Elämäntähtäimien tasa-arvo". Tässä tutkimuksessa käydään tarkemmin läpi valtionkirkollisia erikoisuuksia ja ehdotetaan niihin muutoksia.

Myös evankelis-luterilaisen kirkon tutkimuskeskus julkaisi **Leena Sor-san** tutkimuksen "Kirkkona valtiossa, katsaus Suomen evankelis-luterilaisen kirkon valtiosuhteen edellytyksiin ja uudistuspaineisiin". Tässä tutkimuksessa kirkko ensimmäisen kerran myöntää edes jollain tavalla asemansa valtionkirkkona, ja ilmaisee ymmärtävänsä tämän ärsyttävän esimerkiksi ihmisoikeusjuristeja, vähemmistökirkkojen edustajia ja vapaa-ajattelijaita.

Tietenkään kirjoitukset tai tutkimukset eivät automaattisesti johda

mihinkään. Silti ne kertovat siitä, että omerta eli vaikenemisen laki on kumoutunut valtionkirkon ympäriltä. Valtionkirkkoasia on kuin mikä tahansa ongelma: ensin on tunnistettava ongelma, sen jälkeen se on hyväksyt-

merkittävä rooli valtionkirkkokysymyksen esille tuomisessa. Kirkon lähes holtiton jäsenkato on saanut median kiinnostumaan valtionkirkkokysymyksestä. Tämä taas on antanut vapaa-ajattelijaille mahdollisuuden

Tarvittiin puoli miljoonaa kirkosta eronnutta, jotta ongelma ymmärrettiin.

tävä, jonka jälkeen voidaan ryhtyä toimiin ongelman ratkaisemiseksi. Valtionkirkon suhteen olemme jossakin tunnistamisen ja hyväksymisen välimaastossa.

Tarvittiin puoli miljoonaa kirkosta eronnutta vuosikymmenessä, jotta asia ymmärrettiin Suomessa. Eroakirkosta.fi-palvelulla on ollut erittäin

kertoa asiasta laajemmin. Olemme pystyneet viestimään, ettei valtionkirkollisuus kuulu sivistysvaltioon. Samoin olemme saaneet viestittyä uskonnon olevan yksityisasiasia sekä sen, että valtion tulisi olla puolueeton suhteessa uskontoihin ja vakaumuksiin. Tästä on hyvä jatkaa kohti parempaa Suomea!

Agnostinen istunto

Kansalaisaloite politisoi abortin

Kristillisten abortinvastustajien projekti etenee Suomessa. Nykyinen laki ei pakota ketään tekemään abortteja, mistä siis nousee into kansalaisaloitteeseen?

Kolumni

Antti Rautiainen

Kansalaisaloite terveydenhuollon henkilökunnan oikeudesta kieltäytyä suorittamasta raskaudenkeskeytystä sai valitut 50 000 nimeä kokoon viime marraskuussa, ja nimet on toimitettu Väestörekisterikeskukseen tar-

toimitetaan eduskuntaan vasta vaalien jälkeen.

Aloite on tehty yksityishenkilöiden, tamperelaisten gynekologi **Sari Tanuksen** ja lääkäri **Jemina Aholan** nimissä. Nimenkeräys oli hyvin organisoitua, nimenkerääjillä oli yhtenäinen ulkoasu ja kampanjalla oli yhtenäinen graafinen ilme. Aloitteentekijät eivät ole ilmoittaneet saaneensa taloudellista tukea, eikä mikään institutionaalinen taho ole ilmoittanut järjestäjäksi. Kynnys allekirjoittaa aloite "omatunnonvapauden" puolesta on matalampi, mikäli se esitetään puolueisiin ja järjestöihin sitoutumattomana. Tämä on kampanjan harjattu imago, ja se on mennyt sellaiseen läpi esimerkiksi Helsingin Sanomissa ja Iltalehdessä.

Monet institutionaaliset kristilliset tahot ovat kuitenkin tukeneet aloitetta. Aloitteesta ovat tiedottaneet esimerkiksi Radio Dei, IRR TV, Ra-

kristillisdemokraatit saivat vuoden 2011 hallitusohjelmaan kirjauksen terveydenhuollon henkilökunnan omatunnonvapauden edistämisestä, mutta asiasta vastanneet ministerit jättivät sen kuolleeksi kirjaimiksi. Helsingin kristillisdemokraattien kaupunginvaltuutetun **Sari Mäkimattilan** sanoin "vaihtoehtoksi jäi kansalaisaloitteen puuhaaminen". Aloitteen vastuukilöistä Sari Tanus on kristillisdemokraattien ehdokas Pirkanmaan vaali- piirissä eduskuntavaaleissa 2015.

Kansalaisaloite on siis kristillisten abortinvastustajien projekti. Suomessa aborttia ei nytkään saa pyynnöstä, ja lainsäädäntö on yksi EU-maiden tiukimpia. Ainoastaan Maltalla, Puolas- sa, Irlannissa ja Iso-Britanniassa abortin saanti on yhtä vaikeaa tai vaikeampaa kuin Suomessa.

Suurimmalla osalla EU-maista on terveydenhoitohenkilökunnan omatunnonvapauspykälä, mutta näistä maista yhdenkään asutus ei ole yhtä harva kuin Suomen. Väestöliiton yllä- lääkärin **Dan Apterin** ja Lääkäriliiton varatoiminnanjohtajan, gynekologi **Hannu Halilan** mukaan nykyinen- kään käytäntö ei pakota ketään tekemään abortteja. Herännäiskristillisten piirien intressi lakialoitteen ajamiseksi tuntuu siis olevan aborttikysymyksen politisointi. Kysymykset naispap- peudesta ja tasa-arvoisesta avioliitto- laista ovat aktivoineet Suomen herän- näiskristillisiä piirejä vaikuttamaan yhteiskunnallisesti. Mikäli lakialoite hyväksytään, se tuskin jää viimeiseksi yritykseksi politisoida abortti.

Suomessa ei nytkään saa aborttia pyynnöstä.

kastettavaksi. Lakialoitetta ei ehditä käsitellä ennen vaaleja. Suomessa lakialoitteet raukeavat, mikäli niitä ei ehditä käsitellä loppuun vaalikauden aikana. Aloitteentekijät kuitenkin uskovat, että aloite lasketaan seuraavan vaalikauden lakialoitteeksi, mikäli se

dio Patmos, Kristillisdemokraattinen viikkolehti ja Seurakuntalainen-lehti. Yleisvikaari **Raimo Goyarrola** kehotti Suomen katolisen kirkon sivuston lukijoita allekirjoittamaan kansalais- aloitteen. Nimiä kerättiin erityisesti kristillisissä kesätaapatumissa.

Kohti kansalaisten yhteiskuntaa

Suvi Auvinen

Vapaa-ajattelijain vaalikone herätti edellisten eduskunta- vaalien alla huomiota. Vaalikonetta oli selvästi lobattu Kris- tillisdemokraattien piirissä, sillä puolueen kokoon nähden KD:n edustus oli merkittävä vastausten määrässä. Sama on huomattavissa tällä kertaa.

Vuoden 2011 eduskuntavaalien vaalikoneen vastaajista jopa 21 prosenttia opettaisi biologian tunneilla evoluuti- on rinnalla Raamatun luomisoppia. "Olen sanaton. Miten Suomen kehuttu koulujärjestelmä ja vaalijärjestelmä ovat voineet yhdessä tuottaa tällaisen lopputuloksen?" ihmet- teli tuolloin Vihreiden kansanedustaja Jyrki Kasvi. Tämän vuoden vaalikoneen yhteenveto selvinnee vaalien jälkeen, sillä vastauksia vaalikoneeseen tulee lisää vaalien alla eikä kattavaa yhteenvetoa vielä voi tehdä.

Kansalaisvaikuttamista käsitellään neljän sivun verran. Vapaa-ajattelijat ovat kokeilleet monenlaisia kansalaisvai- kuttamisen tapoja. Äänestäminen on vain yksi tapaa ajaa vapaa-ajattelun ja sekulaarin ajattelun agenda. Kansalais- aloitettakin on kokeiltu, mutta aika ei selvästi ollut vielä kypsä sille. Mitä muita keinoja vaikuttaa on?

Vapaa-ajattelijain Liittoon kuuluvia henkilöitä on ehdol- la eduskuntaan. Näiden ehdokkaiden omat esittelyt sa- lukea lehden lisäksi liiton sivuilta. Ehdokkaita löytyy ilah- duttavan laajasti eri puolueista ja alueilta, sekulaari ajat- telu lisääntyy ja kasvattaa suosiotaan selvästi kaikissa kan- sanryhmissä.

Vaikuttamista ei tarvitse tai kannata jättää vain vaaleissa äänestämiseen. Uskonottomien asiaa kannattaa pitää esil- lä missä liikkeukin, myös vaalivuosien välillä. Yhteiskunta on sellainen joksi sen itse luomme. Vain me tiedämme mil- laisessa maailmassa haluaisimme elää – tehdään siitä totta!

Kansalaiset vaikuttamassa

Vaalivuotia on nykyään tiuhaan. Kunnallisvaalit, eduskuntavaalit, europarlamenttivaalit ja presidentinvaalit saattavat helposti alkaa tuntua ainoilta tavoilta vaikuttaa, mutta kansalaisvaikuttamiselle on monia muitakin tapoja.

Suvi Auvinen

Edustuksellisessa demokratiassa vaalit ovat yksi tapa esittää mielipiteitä yhteistä päätöksentekoa koskevista aiheista. Kansalaisella on Suomessa monia tapoja vaikuttaa politiikkaan, yritysten toimintaan ja mediaan.

Alla esitellään lyhyesti äänestämisen, lakko, boikotti, lobbaus, mielenosoitukset, aloitteet, kansalaistotteluttomuus ja suora toiminta. Muita

vaikutustapoja voivat olla esimerkiksi lukijakirjeet, adressi, lausunto, suora yhteydenotto edustajaan, kantelu eduskunnan oikeusasiamiehelle tai oikeuskanslerille sekä valitus Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen.

Äänestämisen

Suomessa on käytössä edustuksellisen demokratian järjestelmä, jossa edustajat valitaan vaaleilla. Eri puolueiden puolueohjelmissa on ollut kirjauksia suoraan demokratiaan siirtymisestä, mutta lakialoitteita aiheesta ei ole tehty.

Äänestämisen edustuksellisen demokratian oikeus vaikuttaa vaaleis-

sa ja kansanäänestyksissä. Suomessa on käytössä suhteellinen vaalitapa. Siinä edustajat valitaan niin, että vaaleihin osallistuneen liittouman paikkamäärä on suhteessa liittouman ehdokaslistan yhteisäänimäärään. Äännet lasketaan korkeimpien keskiarvojen menetelmällä. Jokaisen puolueen ehdokkaat laitetaan äänimäärän mukaiseen järjestykseen ja he saavat vertailuluvun, joka on puolueen äänimäärä jaettuna heidän sisäisellä järjestyksellään. Paikat jaetaan kaikkien ehdokkaiden vertailulukujärjestyksessä.

Usein ajatellaan virheellisesti vaalien olevan henkilövaalit. Käytännössä kuitenkin ääni menee aina ääneste-

tyt ehdokkaan listalle, eli käytännössä puolueelle tai vaaliliitolle. Suomessa on käytössä äänikynnys, mikä tarkoittaa, että puolueen tai yksittäisen ehdokkaan tulee saada vähintään tietty prosenttiosuus äänistä voidakseen saada yhtään ehdokasta läpi.

Lakko

Lakko on yksi tapa, jolla työntekijät voivat vaikuttaa suoraan heitä koskeviin kysymyksiin. Suomessa työntekijöillä on oikeus mennä lakkoon. Lakko on yhteisellä päätöksellä sovittu töistä pois jääminen, jonka tarkoituksena on yleensä painostaa työnantajaa.

Ammattiliitot käyttävät lakkoa ja lakkolla uhkaamista aseena palkkaneuvotteluissa. Suomessa mieleenpainuneita lakkoja viime vuosien ajalta on esimerkiksi vuoden 2007 ”sairaanhoitajien lakko”, eli Tehyn työtaistelu. Siinä liitto käytti harvinaista joukkoirtisanoutumista painostuskeinona. Yliopistosairaaloitten kriittisimmistä tehtävistä oli irtisanoutumassa jopa 70–100 prosenttia hoitajista, ja sairaanhoitopiirit arvioivat, että potilaita olisi kuollut jo muutamassa tunnissa, mikäli työtaistelu olisi alkanut. Tehyn työtaistelun seurauksena arvioitiin liittoon kuuluvien sairaanhoitajien palkkojen noussevan 22–28 % sopimuskauden aikana.

Varsinkin maissa, joissa järjestäytyminen on heikkoa, esiintyy myös lakkoja ja ilman ammattiliiton suunausta. Toisinaan työntekijät menevät lakkoon myös painostaakseen valtiota, tai myötätuntolakkoon tukeakseen toisen alan työtaistelua.

Boikotti

Boikotti tarkoittaa ostamisesta, myymisestä tai muusta taloudellisesta kanssakäymisestä kieltäytymistä. Yleensä boikotin tarkoituksena on pakottaa kohde muuttamaan käyttäytymistään, esimerkiksi epämoraaliseen tai epäoikeudenmukaiseen pidettyä liiketoimintatapaa. Kuluttamalla vaikuttamisen painoarvoa kyseenalaistetaan laajalti. Yksittäisten ihmisten tai ryhmien ostoboikotit eivät globaalilla tasolla välttämättä ole erityisen vaikuttavia, mutta tiettyjen yritysten toimintaan niillä on voitu vaikuttaa.

Lobbaus

Lobbauksella yritetään vaikuttaa epävirallisesti päättäjien mielipiteisiin. Useimmiten lobbaus kohdistuu päätöksiä valmisteleviin virkamiehiin, poliitikoihin tai muihin päätöksenteon kannalta olennaisiin henkilöihin. Ruohonjuurilobbauksesta puhutaan silloin, kun tiettyssä vaiheessa pyritään vaikuttamaan varsinaisia päätöksentekijöitä laajempaan yleisöön kuten henkilökuntaan, jäseniin, eturyhmiin, asiakkaisiin tai niin sanottuun julkiseen mielipiteeseen. Lobbaus-sanaa voidaan myös käyttää kuvaamaan toimintaa, jolla pyritään mainoskampanjan avulla saamaan suuren yleisön kannatusta ja tukea omille näkemyksille julkisissa kysymyksissä.

Lobbaaja kommunikoi asian kannalta olennaisien ryhmien, kuten poliittisten päättäjien, virkamiesten, median tai kilpailevien näkemysten edustajien kanssa ja pyrkii vakuuttamaan nämä asian tärkeydestä. Lobbarit voivat edustaa esimerkiksi yrityksiä, konsulttifirmoja, etujärjestöjä tai kansalaisryhmiä.

Mielenosoitus

Suomen lakiin on kirjattu oikeus osoittaa mieltä. Mielenosoitus on sananmukaisesti mielipiteenilmaus jossa yleensä useampi kuin yksi henkilö tahtoo vaikuttaa päätöksentekoon ja ilmaista oman mielipiteensä.

Mielenosoituskulttuuri on Suomessa vaisua verrattuna muualle Eurooppaan. Siinä missä esimerkiksi Ranskassa mielenosoitukset ovat laajoja ja saavat monenlaisia ihmisiä kaduille, nähdään Suomessa vähän suuria mielenosoituksia. Suurimpia toistuvia mielenosoituksia on Helsingissä joka kesä järjestettävä Gay Pride -paraati, jossa tuhannet ihmiset marssivat seksuaalivähemmistöjen oikeuk-

Kuva: Philippe Leroyer

sien puolesta. Suuria mielenosoituksia 2000-luvulla on nähty myös muun muassa Irakin sotaa vastaan ja uuden ilmastolain puolesta.

Itsenäisyyspäivinä on 2000-luvulla osoitettu myös useasti mieltä. Pääasiassa autonomien ja anarkistien ”Kuokkavierasjuhlat” Presidentinlinnalla ovat saaneet paljon näkyvyyttä ja olleet suomalaisessa mittakaavassa radikaaleja. Vappuisin järjestetään perinteistä vappumarssia, jossa työväenluokkaiset tahot marssivat yhdessä. Vuoden 2014 vappumarssi eskaloitui Helsingissä poliisin takavarikoidessa mielenosoittajien mustia ja punaisia lippuja. Silti poliisi on nimennyt kaikkien aikojen hankalimmin hallittavaksi vuoden 1999 MTK:n mielenosoituksen eduskuntatalolla. Tuolloin osa mielenosoittajista oli varustautunut marssiin kirveillä, vesureilla, pesäpallomailoilla sekä seipäillä, joiden toinen pää oli lävistetty pitkällä nauloilla. Paikalla nähtiin sikojen ruhoja, lehmän pää ja keihästetty lamma.

Mielenosoituksen voi Suomessa järjestää kuka tahansa. Mielenosoituksessa käytetään ainakin kahta erittäin merkittävää vapautta ja oikeutta, sananvapautta ja kokoontumisvapautta. Laillisen mielenosoituksen voi järjestää ilmoittamalla siitä paikalliselle poliisiviranomaiselle vähintään kuusi tuntia ennen mielenosoituksen suunniteltua alkamisaikaa. Mielenosoituksen voi järjestää myös ilman ennakoilmoitusta, mutta tällöin poliisi voi hajottaa mielenosoituksen.

Aloitteet

Suomessa on mahdollista tehdä kuntalais- ja kansalaisaloitteita sekä Eurooppalaisia kansalaisaloitteita. Näistä eniten käytetään kansalaisaloitetta, jonka tekeminen tuli mahdolliseksi vuonna 2012. Se on kansalaisten tekemä lainsäädäntöaloite, jolla äänioikeutetut Suomen kansalaiset voivat saada lakiehdotuksen tai ehdotuksen lainvalmisteluun ryhtymisestä eduskunnan käsiteltäväksi, mikäli vähintään 50 000

kansalaista, eli noin 1,2 % äänioikeutetuista, kannattaa aloitetta. Ensimmäinen 50 000 allekirjoittajan rajan ylittänyt ja eduskuntakäsittelyyn luovutettu kansalaisaloite vaati turkistarhauksen lakkauttamista, mutta ei johtanut lakimuutokseen.

Suomessa kansalaisaloitteet eivät johda kansanäänestyksiin, mikä on harvinaista ja pitää vallan täysin eduskunnalla kansalaisvallanjaon sijaan. Tämä johti esimerkiksi vuonna 2014 kaikkien kansalaisaloitteiden käsittelemättä jättämiseen ja sen myötä hylkäämiseen. Ainoa tähän mennessä lakimuutokseen päätyneet aloite on tasa-arvoista avioliittolakia vaatinut aloite. Kansalaisaloitteille on jäämässä Suomessa vain neuvoa-antava rooli.

Kansalaistottelemattomuus

Kansalaistottelemattomuus on aktiivinen mutta väkivaltaton rauhanomaisen poliittisen protestin muoto, jossa kieltäydytään noudattamasta epäoikeudenmukaisena pidettyä lakia tai

Vaalit ja vaikuttaminen

aktiivisesti rikotaan sitä. Kansalaistottelemattomuus-termin esitti ensimmäisenä **Henry David Thoreau**, jonka mielestä oli moraalisesti täysin oikeutettua irrottautua valtiosta. Jos henkilö ei saanut valtiolta mitään, ei henkilöllä myöskään ollut valtiolle velvoitteita. Historiassa esimerkiksi **Mahatma Gandhi** ja **Martin Luther King** ovat kannustaneet kansalaistottelemattomuuteen.

Kansalaistottelemattomuus on avointa ja julkisuushakuista toimintaa, jossa erityisesti moraalisiin perusteisiin rikotaan tietoisesti lakia tai lakiin perustuvaa määräystä tai päätöstä, tavoitteena korjata koettu epäoikeudenmukaisuus. Kansalaistottelemattomuuden voi nähdä viimeisenä mahdollisuutena vaikuttaa siihen, että epäoikeudenmukaiseksi koettua lakia tai käytäntöä muutetaan.

Kansalaistottelemattomuus kuuluu ei-parlamentaarisen poliittisen toiminnan muotojen joukkoon. Ei-parlamente-

taarinen poliittinen toiminta voidaan jakaa lailliseen ja laittomaan. Laillinen toiminta on väkivallatonta, ja tähän kategoriaan kuuluvat muun muassa lailliset mielenosoitukset. Kansalaistottelemattomuus voidaan sijoittaa laittoman ei-parlamentaarisen toiminnan lievimmäksi muodoksi, kun mittarina käytetään toiminnan väkivaltaisuutta.

Kansalaistottelemattomuuden keinot ovat olleet muun muassa kutsuntalakot, talonvaltaus, kadunvaltaustahtumat ja passiivinen vastarinta.

Suomessa kansalaistottelemattomuutta harjoitetaan yleisimmin asepalveluksesta kieltäytymisenä. Yksittäinen kuuluisa tapaus on muun muassa Vihreän liikkeen aloittanut Koirjärven suonkuivattamista vastaan järjestetty mielenosoitus, johon liittyi työkoneiden käytön estäminen. Vuonna 2013 suomalainen ympäristöaktivisti **Sini Saarela** oli mukana Greenpeacen arktisen alueen öljynporauk-

sia vastustavassa mielenosoituksessa Petšoranmerellä ja tunkeutui venäläiselle öljynporauslautalle. Saarela sai tuestaan tunnustusta Suomen ympäristöministeriltä **Ville Niinistöltä**.

Suora toiminta

Kansalaistottelemattomuus, aloitteet, lobbaus, mielenosoitukset ja boikotit ovat esimerkkejä symbolisesta toiminnasta, jolla pyritään pääasiassa vaikuttamaan mielipiteisiin tai edustajiin. Näiden vastapainona on suora toiminta. Suora toiminta on lähes aina laitonta, ja sillä pyritään vaikuttamaan suoraan poliittisiin, taloudellisiin tai yhteisöllisiin päämääriin.

Suoraan toimintaan voi kuulua väkivallatonta ja väkivaltaista toimintaa henkilöitä, ryhmiä ja omaisuutta kohtaan. Omaisuussabotaasi on yksi suoran toiminnan muoto ja siihen kuuluvat esimerkiksi iskut turkistarhoille.

Vapaa-ajattelua yli puoluerajojen

Vapaa-ajattelijoina löytyy yllättävistä paikoista. Liiton jäseniä on ehdolla eduskuntavaaleissa, ja vapaa-ajattelijat kutsuivat ehdokkaat kirjoittamaan liiton sivuille esittelyt itsestään. Ehdokkaita löytyy niin Vasemmistoliiton, SDP:n, Vihreiden, Piraattipuolueen, Liberaalisen puolueen kuin Muutos 2011:n listoilta. Alla ehdokkaiden omat, liiton sivuille toimitetut esittelyt aakkosjärjestyksessä.

Alviina Alametsä

Oma esittely

Tervehdys! Olen helsinkiläinen VTK (22), joka vastaa kaupunkipolitiikasta ja yhdenvertaisuusasioista Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan hallituksessa. Välillä kirjoitan romaania ja boulderoin. Useimmiten en, koska lempiharrastukseni maailmanparantaminen ei lopu koskaan.

Vaaliteemani eduskuntavaaleissa 2015

Eduskuntavaaleissa tiimimme vie kauduille mielenterveyspalveluiden ja koulujen kehittäminen, toive perustulokokeilusta ja rauhanhakuinen ulkopolitiikka. Näissä kaikissa avain-

- **Vaalipiiri:** Helsinki
- **Puolue:** Vihreät
- **Ammatti / asema:** VTK ja maailmanparantaja
- **Vaalisivu:** <http://alviina.fi/>
- **Vaaliteemani:**
  - ▶ Globaali empatia
  - ▶ Mielenterveyspalveluiden ja koulujen kehittäminen
  - ▶ Rauhanhakuinen ulkopolitiikka
  - ▶ Perustulo

sana on ennaltaehkäisevä työ yhteisen hyvinvoinnin eteen. Esimerkiksi kouluissa oppilashuoltoa on kehitettävä, ja erillisen uskonnonopetuksen sijaan oppilaista tulee kasvattaa aktiivisia kansalaisia, jotka saavat vapaasti pohdita omaa arvomaailmaansa.

Globaali empatia on vuosia pakottanut tämän ehdokkaan kabinetteihin puhumaan esimerkiksi ilmasto-olasta. Tänäpäin, tavoitteen toteututtua on käärittävä hihat ja tartuttava käytännön työhön investoimalla uusiutuviin energiamuotoihin. Paikallistasolla olen tehnyt työtä kestävän yhteiskunnan eteen esimerkiksi Helsingin ympäristölautakunnassa ja ympäristöjärjes-

töissä. Suomen tulee kantaa eettinen vastuunsa niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Kampanjatiimimme toivottaa sinut lämpimästi tervetulleeksi auttamaan, oli erikoisalasi sitten vegaanisten pipareiden leipominen tai veroparatiisien kitkeminen. Jos kiinnostuit, minut saa kiinni numerosta 0407294597. Voit myös klikata itsesi tiimiin täällä: www.facebook.com/groups/alviinavaaleissa

Minulle olisi suuri kunnia saada toimia kansanedustajana. Olen tarmokas ja kokenut tekijä, joka on aina valmis kuuntelemaan sinun ajatuksiasi hyvästä maailmasta vaikkapa teen äärellä. Otetaan valta väkivallattomuudelle!

- **Lahjoituslinkki**
  - ▶ <https://lahjoita.vihreat.fi/lahjoita/henkilolle/alviina-alametsa>
- **Sosiaalinen media**
  - ▶ www.facebook.com/alviinavaaleissa
  - ▶ www.facebook.com/groups/alviinavaaleissa
  - ▶ www.twitter.com/alviinaalametsa
  - ▶ www.instagram.com/alviinaalametsa

Petri Karisma

Oma esittely

Olen Tampereen Tammelassa asuva 47-vuotias diplomi-insinööri ja kone- ja metalliteknikan opettaja. Olen eroakirkosta.fi-palvelun toinen perustaja ja Vapaa-ajattelijain Liiton puheenjohtaja.

Vaaliteemani eduskuntavaaleissa 2015

VAKAUMUSTEN TASA-ARVON TOTEUTUMINEN

Evankelis-luterilaisella kirkolla on monia erityisomaisuuksia suhteessa muihin uskontoihin ja uskonnottomiin vakauksisiin. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon valtiokirkollisuus näkyy mm. sen julkisoikeudellisissa asemassa: sen säännöt on mainittu perustuslaissa ja kirkon työntekijät ovat virkamiehiä aivan samalla tavalla kuin kunnan ja valtion työntekijät. Euroopan neuvoston yleiskokouksen suosituks-

- **Vaalipiiri:** Pirkanmaa
- **Puolue:** SDP
- **Ammatti / asema:** DI, opettaja ja kansalaisaktivisti
- **Vaalisivu:** <http://www.orvokki.net/>
- **Vaaliteemat:**
  - ▶ Vakuumusten tasa-arvon toteutuminen
  - ▶ Ihmisoikeuksien ja yksityisyyden kunnioitus
  - ▶ Nuorten syrjäytymisen estäminen
  - ▶ Aluepolitiikasta kaupunkipolitiikkaan

sen mukaan Euroopan yhteisiä arvoja on valtion ja kirkon erottaminen toisistaan. Evankelis-luterilaisen kirkon valtiokirkollinen asema tulee purkaa mahdollisimman nopeasti.

IHMISOIKEUKSIEN JA YKSITYISYYS- DEN KUNNIOITUS

Suomen tulisi olla edelläkävijä ihmisoikeuskysymyksissä. Tähän edelläkävijyyteen sopii erittäin hyvin se, että Suomeen säädetään laki, joka kieltää sekä tyttöjen että poikien ympärileikkauksen, eli sukupuolielinten silpomisen. Suomessa tulisi puuttua tehokkaasti kulttuuris-uskonnollisiin ihmisoikeusloukkauksiin, kuten pakkoavioliittoihin. Kun näihin ilmiöihin ei puututa, kärsijöinä ovat yhteiskunnan heikoimmat, eli lapset ja nuoret naiset.

NUORTEN SYRJÄYTYMISEN ESTÄMINEN

Näen opettajan työssäni paljon sellaisia nuoria, joilla on erilaisista sys-

tä merkittäviä vaikeuksia selviytyä ammattikouluopinnoista. Tietenkin suurin osa pärjää koulussa hyvin ja he myös pääsevät töihin, mutta osalle ammattikoulu ja sen jälkeinen työelämä ovat liian haasteellisia. Tähän syrjäytymisuhan alaiseen nuorten ryhmään ei auta uhkailu tai pakottaminen, heitä tulee tukea entistä paremmin, jotta he löytävät paikkansa yhteiskunnassa hyödyllisinä kansalaisina. Huonoon koulumenestykseen ja siitä mahdollisesti seuraavaan syrjäytymiseen ei ole yhtä syytä. Oppimisvaikeudet ovat osa ongelmaa, mutta hyvin merkittävä syy syrjäytymiseen on nuorten perheisiin liittyvät ongelmat. Monen nuoren syrjäytyminen alkaa jo kotoa. On vaikea ponnistaa normaaliin elämään kodista, jossa alkoholismi, väkivalta, mielen ongelmat tai välinpitämättömyys hallitsevat. Perheistä huolehtiminen on lapsista ja nuorista huolen pitämistä!

ALUEPOLITIIKASTA KAUPUNKIPOLITIikkaan

Suomessa on vuosikymmeniä yritetty taistella väistämätöntä, eli kaupungistumista vastaan.

Aluepolitiikkaan on vuosikymmenien aikana käytetty kymmeniä miljardeja euroja. Tuloksia ei juurikaan ole saavutettu. Ihmiset muuttavat kasvukeskuksiin ja maaseutu tyhjenee. Suomen tuleva hyvinvointi rakennetaan kaupungeissa ja niiden lähellä sijaitsevilla kunnissa. Kasvukeskusten työssäkäyntialueet tulee ottaa tulevaisuudessa kehittämisen keskiöön. Työssäkäyntialueita tulee kehittää niin, että asuminen, työ, palvelut ja liikenne on suunniteltu kokonaisuutena ajatellen.

Oma esittely

En kumarrakaan niiden patsaita joiden tuottamat on mun ongelmat, vaan olen ilolla #Pahaihminen

Julius Karlsson

- **Vaalipiiri:** Varsinais-Suomi
- **Puolue:** Vasemmistoliitto
- **Ammatti / asema:** jalkapallovalmentaja ja huoltomies
- **Vaalisivu:** <https://pahaihminen.wordpress.com>

Mikko Merikivi

- **Vaalipiiri:** Keski-Suomi
- **Puolue:** Muutos 2011
- **Ammatti / arvo:** agnostikko ja aktiivinen toimija
- **Vaalisivu:** <http://mikkomerikivi.org>
- **Vaaliteemat:**
  - ▶ Suora - ja osallistuva demokratia
  - ▶ Vaalijärjestelmän oikeudenmukaistaminen
  - ▶ Sananvapaus
  - ▶ Yksityisyyden suoja
  - ▶ Päätöksenteon läpinäkyvyys
  - ▶ Julkisen velkaantumisen pysäyttäminen

Oma esittely

Katson itseni ateistiksi, tai tarkemmin sanottuna agnostiseksi ateistiksi. Jumalien olemassaoloa kun on mahdollonta lopullisesti todistaa. Valtion pitäisi olla tunnustuksen, koska nykyiseen hyvinvointiin ollaan päästy tieteen avulla ja turhat uskomukset haittaavat tieteen tekemistä. Sitä paitsi uskontoja voidaan kehittää rajaton määrä ja jos vain tiettyä uskontoa suositetaan, se on syrjintää.

Tietoon perustuva päätöksenteko on tärkeää nykyisessä monimutkaisessa yhteiskunnassa. Pelkästään tämän periaatteen en kuitenkaan katso riittävän, vaan politiikka on myös arvoista ja niiden painotuksista kiinni. Koska Suomen kansa joutuu kokemaan päätösten seuraukset, heillä tulee olla mahdollisuus tehdä itselleen tärkeitä päätöksiä ja korjata huonoiksi koke-miaan edustajiensa päätöksiä sitovissa kansanäänestyksissä. Harva poliitikko ajaa aiheita, jotka voivat heikentää heidän omaa asemaansa, joten uskotavuuteni kasvattamiseksi olen ottanut kansalaisten osallisuuteen liittyvät aiheet lähes ainoiksi, joista tekisin aloitteita eduskunnassa.

Vaaliteemojeni pääkohtia avattuna

SUORAN JA OSALLISTUVAN DEMOKRATIAN LISÄÄMINEN PÄÄTÖKSENTEKOON

Erityisesti mallia otetaan Sveitsistä. Eduskunnalla säilyy edelleen isoin rooli päätöksenteossa, mutta uudet osallistumisen muodot tarjoavat kansan tahdon mukaisten päätösten tekemiseen paremmat edellytykset.

VALTION JA KUNTIEN VELKAANTUMISEN PYSÄYTTÄMINEN

Mihinkään muuhun kuin edellä mainittuja asioita edistäviin asioihin en käytä kansanedustajan lakialoite-, talousarvioaloite- tai toimenpideoikeutta, ja elämiseen tarvittavia menoja lukuunottamatta kansanedustajana saamaani palkkiota. Kansanäänestyksiä voin vaatia muistakin asioista.

PÄÄTÖKSENTEON LÄPINÄKYVYYS

Aloitteet, jotka teen eduskunnassa, pyritään valitsemaan deliberatiivisen demokratian keinoin, eli edustavan otoksen Suomen kansasta tahdon mukaisesti, vaaliteemojeni rajoissa.

Vapaa-ajattelijoina koskevat aloitteetentekomahdollisuuteni piiristä lähinnä siis uskonrauhapykälän poistamisvaatimukseni ja yksityisyyden suoja, johon voidaan katsoa harjoitettu maailmankatsomus, eli sen perusteella voisin ajaa esimerkiksi ehdotusta "Lasten rekisteröimisestä uskonnon mukaan luovutaan väestöräkisterissä". Olen kuitenkin lukenut vapaa-ajattelijoiden hallitusohjelmatavoitteet ja olen niistä samaa mieltä ja aloitteita näistä aiheista voisin ahkerasti allekirjoitella.

Kim Sjöström

- **Vaalipiiri:** Helsinki
- **Puolue:** Liberaalinen puolue
- **Ammatti / asema:** DI, Suomen Sosiaaliliberaalien pj, Akateemiset Liberaalit ry:n pj, tuotanto- ja materiaalitalouden opettaja
- **Blogi:** <http://sjoistro.vuodatus.net/>
  - ▶ **Vaaliteemani:** Yksilönvapaus ja ihmisoikeudet
  - ▶ Byrokratian karsiminen
  - ▶ Markkinatalouden kehittäminen, sekä toisaalta valtion roolin rajoittaminen ja verotuksen pienentäminen
  - ▶ Uskonnot pois käyttämästä julkista valtaa

Oma esittely

Kannattamiani poliittisia tavoitteita ja arvoja ovat:

1. yksilönvapaudet ja ihmisoikeudet
2. julkisen vallan rajoittaminen, hallinnon keventäminen ja holhouksen vähentäminen
3. mahdollisuuksien tasa-arvo
4. vastuullinen vapaa markkinatalous
5. oikeusvaltio ja laillisuusperiaate
6. avoin ja moniarvoinen yhteiskunta
7. valtion menojen ja verotuksen pienentäminen, rajoitetumpi ja

- vähemmän byrokraattinen julkinen valta ja hallinto, sekä yksityisyydensuoja erityisesti julkista valtaa rajoittaen
8. toimiva kuluttajansuoja
  9. pakkoruotsin poistaminen, ja muutenkin pakkovallan vähentäminen sekä korruption ja etuoikeuksien kitkeminen, ja tietenkin:
  10. uskonottomien täysi yhdenvertaisuus yhteiskunnassamme ja uskontojen poistaminen julkisen vallan käytöstä sekä kirkko-

lakikirkkojen etuoikeuksien eliminointi

Logistics in the Forest Sector päätoimittaja

Toimintaani ja ammattejani ovat:

diplomi-insinööri, Suomen Sosiaaliliberaalisen Yhdistyksen puheenjohtaja, Helsingin Yliopiston Vapaa-ajattelijayhdistys Prometheuksen puheenjohtaja, Akateemiset Liberaalit ry:n puheenjohtaja, sukututkija, koulutushallinnon asiantuntija, tuotanto- ja materiaalitalouden opettaja, sarjan

Ehdokkuuteni tausta:

Suomessa ja Helsingin vaalipiirissä, suuremmat puolueet ovat jokainen kirkkomielisten solutuksessa. Taavoittelen eduskuntapaikkaa Liberaalisen puolueen ehdokkaana. Liberaalissa puolueessa ei ole ehdokkaina ketään kirkkomielisiä, vaan olemme tässä 'kulttuuritaistelussa' uskonottomien puolella.

Jape Lovén

- **Vaalipiiri:** Helsinki
- **Puolue:** SDP
- **Ammatti / asema:** 100% DUUNARI, vailla herranpelkoa
- **Vaalisivu:** <http://www.japeloven.net/>

- **Vaaliteemat:**
  - ▶ Yhdenvertaisuus
  - ▶ Kirkko ja valtio erotettava
  - ▶ Asuminen
  - ▶ Työelämä

Oma esittely

Olen 100% DUUNARI, vailla herranpelkoa. 41-vuotias Helsingin Vapaa-ajattelijat ry:n puheenjohtaja ja Helsingin kaupunginvaltuutettu. Päivätyössä ahtaajana Vuosaaren satamassa.

Vaaliteemani eduskuntavaaleissa 2015

YHDENVERTAISUUS

Vakaumuksen, sukupuolen tai vaikkapa seksuaalisen suuntautumisen ei tule vaikuttaa yksilön asemaan työelä-

mässä tai yhteiskunnan suhtautumiseen yksilöön.

KIRKKO JA VALTIO EROTETTAVA

Uskonto tai vakaumus on yksityisasia. Julkisen vallan ei tule olla kirkon tai minkään muunkaan ulkopuolisen tahon säätelämää.

ASUMINEN

Kallis asuminen häätää duunarit Helsingistä. Kohtuuhintaisten asuntojen tuotantoa on lisättävä ja erityises-

ti vuokra-asunnoista on huutava pulaa. Stadi kuuluu muillekin kuin miljonääreille. Helsingin kotitalouksista yli puolet on yksinasujia, täten myös asuntojen koolla on merkitystä.

TYÖELÄMÄ

Vastentahtoiset nollatuntisopimukset kiellettävä. Työsopimuksen osana tulee olla työtä ja palkkaa. Suomessa on aina noudatettava suomalaisia työehtoja. Suomesta on vietävä maailmalle jotain aivan muuta kuin työpaikat.

VAPAA-AJATTELIJAKSI ENTISTÄ HELPOMMIN

Siinä missä kirkosta eroaminen on tehty helpoksi, niin on tehty myös Vapaa-ajattelijoihin liittyminen. Liiton nettisivuilla on kätevä lomake, jonka täyttämällä haen paikallisyhdistyksen jäsenyyttä.

Pistä linkki jakoon! <http://vapaa-ajattelijat.fi/liity-jaseneksi>

Vaalikone

uskonnonvapaudesta

Jori Mäntysalo

Uskonnonvapaus.fi-sivustolla on kolmatta kertaa vaalikone eduskuntavaaleja varten. Kysymyksiä on tällä kertaa kahdeksan. Näistä kaksi liittyy uskontoon ja katsomusopetukseen koulussa, kaksi kirkon ja valtion eroon.

Neljä muuta ovat enemmän yksittäisiä kyllä/ei -tyyppisiä kysymyksiä:

- Alennetaanko uskonnollisen itsemääräämisoikeuden ikäraja?
- Kumotaanko jumalanpilkkalaki?
- Kielletäänkö poikien sukuelinten silpominen?
- Saako lääkäri kieltäytyä abortin teosta?

Jonkinlaisia yllätyksiäkin on löytynyt: tunnetusti perussuomalainen Halla-aho sai jumalanpilkkatuomion; kuitenkin niukka enemmistö puolueen ehdokkaista kannattaa jumalanpilkkalain säilyttämistä. Sen sijaan Vihreän liiton ehdokkaat ovat kumoamisen kannalla.

Koneen ongelmana on vastausten painottuminen monella tasolla. Ainakin aiemmin pienpuolueista on vastattu ahkerammin kuin eduskuntapuolueista, ja niistäkin suuremmat puolueet vähemmän. Lisäksi vastaajat ovat usein vähemmän suunnettuja uusia ehdokkaita, harvemmin esimerkiksi jatkokaikta haakevia edustajia.

Miten voit auttaa?

- Koneeseen tarvitaan ehdokkaita – ota yhteyttä alueesi ehdokkasiin tai puolueisiin ja kehota vastaamaan.
- Levitä tietoa ja vaalikoneen linkkiä.
- Jos oman vaalipiirin ehdokkaat ovat vastanneet riittävän ahkerasti, voi myös vinkata alueen paikallisleä tekemään artikkelin tai uutisen aiheen.

miten
auttaa?

Helmikuun puoliväliin mennessä vastauksia oli saatu 300 ehdokkaalta. Ikävä kyllä jakauma puolueittain on kovin vino: siinä missä Vihreän liiton ehdokkaista jo 64 on vastannut, on Keskustan riveistä saatu vain 6 vastausta.

Kysymykset ovat siinä mielessä onnistuneita, että eroja on jo löytynyt sekä puolueiden väliltä että niiden sisältä. Kone tuottaa siis aitoa tietoa sekä meille että äänestäjille.

Vapaa-ajattelijoiden tavoitteisiin liittyvät kysymykset ovat paljolti yleisistä vasemmisto-oikeisto-jaosta riippumattomia. Sen vuoksi itselle sopivaa ehdokasta on haettava myös puolueiden sisältä. Esimerkiksi Vasemmistoliitto puolueena kannattaa kirkon ja valtion eroa, mutta sen ehdokkaista useampikin on henkilökohtaisesti toista mieltä.

Ehdokkaan vastauslinkki on puoluekohtainen, ja voit pyytää sellaisen osoitteesta info@uskonnonvapaus.fi. Jos ottaa yhteyttä alueen ehdokkasiin, on toivottavaa erityisesti keskittyä niihin puolueisiin, joista vastauksia on vähiten. Vaalikone: <http://www.uskonnonvapaus.fi/vaalit/eduskunta2015/>

Vaparit taas opetusalan messuilla

Jouni Vilkkä

Vapaa-ajattelijain liitto osallistui opetusalan Educa-messuihin jo kolmatta kertaa peräkkäin. Tällä kertaa tarkoituksemme oli pääasiassa esitellä uutta Kantelupukki.fi-sivustoa, jakaa Vapaa Ajattelijan vanhoja numeroita, sekä tietysti vastaila kävijöiden kysymyksiin. Ständimme oli taaskin osana KEPA:n Kansalaisvaikuttamisen to-

ria, tällä kertaa nurkkapaikalla torin reunalla. Tarkoituksemme oli pyrittä näytöllämme jatkuvasti taannoista Yhdenvertainen Suomi -kansalaisaloitettamme varten tehtyjä videoita, mutta johtuen Applen meitä vastapäätä pitämistä kovaäänisistä esityksistä, tyydyimme näyttämään videoita vain Applen edustajien pitäessä taukoa.

Lehtiä jaoimme muutamia satoja kappaleita ja saimme siinä sivus-

sa pari uutta jäsentäkin. Totesimme, että aiemmin kokeiltu karkkien jakaminen on turhaa rahankulua ja saimme asiaamme tällä tavalla jopa paremmin esille. Muutamaa poikkeusta lukuunottamatta kohtaamamme messuvieraat olivat ystävällisiä ja jotkut jopa kannustavia. Vapaa-ajattelijoihin kielteisesti suhtautuvat pysyivät toki helposti kiertämään ständimme.

Liiton lausuntoja

Vapaa-ajattelijain liitto antaa usein lausuntoja eri tahoille. Luettelo lausunnoista ja tiedotteista löytyy osoitteesta <http://vapaa-ajattelijat.fi/lausunnot/>. Tässä lyhyesti muutamasta lausunnonsta:

Lausunto kirkon rahoitusjärjestelyiden muutoksesta

Nykytilanteeseen verrattuna hallituksen esitys on muutos parempaan. On hyvä, että esitys luettelee tyhjentyneitä ne kohteet, joihin rahoitus osoitetaan. Esitetty ”könttätuki” ei ole kuitenkaan perusteltu.

Ehdotuksemme virkavalan ja -vakuutuksen korvaamiseksi

Ehdotamme erillisen virkavalan ja -vakuutuksen korvaamista yhdellä kaikille samanlaisella vakuutuksella.

Katsomusaineen valinta vapaaksi

Peruskoulun ja lukion katsomusaineen saisi valita vapaasti uskontojen ja elämäntutkimustiedon välillä. Minimiryhmäkoko ei tule muuttua.

Käännös oikeaan päin jää puolitiehen - Vapaa-ajattelijain kommentteja ”Puolustusvoimien eettinen opetus ja sotilasparaatit” -työryhmäraportin esityksiin

Vapaa-ajattelijat esittävät työryhmän mietinnön ehdotuksiin liittyen useita lisäyksiä, täsmennyksiä ja toimenpideehdotuksia.

Vastalause murhaterrorille - rohkeasti ilmaisunvapauden puolesta

Maailma pysähtyi laukauksiin Ranskassa. Vapaa-ajattelijat eivät alistu terrorille.

Esa Ylikoski

Tammikuussa joukko aseistautuneita miehiä hyökkäsi Pariisissa Charlie Hebdo -satiirilehden toimitukseen. Konetuliasein varustautuneet hyökkääjät surmasivat 12 ihmistä.

Vapaa-ajattelijain liitto julkaisi nettisivuillaan ranskalaisen Charlie Hebdo -lehden erikoisnumeron, joka ilmestyi terrori-iskun jälkeen 14.1.2015. Luvan nettijulkaisuun hankki Kansainvälinen humanistinen ja eettinen unioni (IHEU). Lehti on ladattavissa

osoitteessa: http://vapaa-ajattelijat.fi/wp-content/uploads/2015/01/Charly_Hebdo.pdf.

Nettijulkistuksessa on kysymys solidarisuuden osoituksesta lehden toimitukselle, tuesta ajatuksen ja sanan vapaudelle sekä vastalauseesta murhaterrorille, sanoi Vapaa-ajattelijain liiton puheenjohtaja Petri Karisma julkaisemisen saatteeksi.

Samoin Vapaa-ajattelijat ilmaisivat vastalauseensa Tanskassa tapahtunutta murhaterrori-iskua vastaan. Isku oli kohdistettu muun muassa islamilaisia oppeja piirroksillaan ar-

vostellutta ruotsalaista Lars Vilksia vastaan.

Charlie Hebdon julkaiseminen Suomessa on mielenosoituksissa käytetyn ”Je suis Charlie” eli ”Me olemme Charlie” -ajatuksen toteuttamisesta. Emme edes halunneet tutkia, onko lehden jokainen, ranskalainen kulttuuriin tarkoitettu teksti tai kuva sinänsä mielestämme ”poliittisesti korrekti”. Kysymys on vastalauseesta terrorille.

Lehdillä Ranskassa tai Tanskassa tulee yksinkertaisesti olla täysi oikeus käyttää sananvapautta oman maansa lakien mukaan ilman terrorin uhkaa.

Sen toteutumisen puolesta tarvitaan kansainvälistä solidaarisuutta. Pelolle ei saa alistua. Uskontojen oppeja on voitava kritisoida ja saattaa naurunalaiseksi Suomessakin. Niitä suorastaan tulee kritisoida ja saattaa naurunalaiseksi - yhtä lailla kuin kaikkia muitakin oppeja ja pyhiä totuuksia.

Samalla Vapaa-ajattelijat kiinnittävät huomiota ajatuksenvapauden huonoon tilanteeseen maailmassa. IHEU on julkaissut siitä Ajatuksen vapaus 2014 -raportin (Freedom of Thought 2014, <http://iheu.org/fot14>).

Raportin mukaan monessa maassa on uskontoa luopumisesta (apostasy) ja jumalanpilkasta (blasphemy) käytössä kuolemanrangaistus tai ankaria vankeusrangaistuksia. Vapaa-ajattelijain mielestä Jumalan ja uskontojen pyhien arvojen pilkan kriminalisointi Suomen rikoslaisa heikentää kansainvälistä toimintaa uskonnon ja vakaumuksen vapauden räikeimpien rikkomusten poistamiseksi.

Euroopan humanistinen federaatio (<http://humanistfederation.eu>) ja IHEU ovat nyt terroritilanteen siivittämänä käynnistäneet proaktiivisen, eteenpäin suuntautuvan kansainvälisen kampanjan ilmai-

Täysi oikeus sananvapaudelle!

sunvapauden puolesta. Siinä vedotaan kumoamaan jumalanpilkkan kieltävät lait kaikkialla maailmassa. Kampanjan nettisivuilla <http://humanistfederation.eu/news-fhe.php?pages=campaign-end-blasphemy-laws> julkaistu tilannekuva on surullista katsottavaa.

Pohjoismaista tämä kampanja kohdistuu Islantiin, Tanskaan - ja Suomeen. Vapaa-ajattelijain liitto on kansainvälisten liittojen jäsenen ja luonnollisesti osallistuu kampanjaan. Liitto onkin jo syksyllä esittänyt hallitusohjelmavoitteiltaan jumalanpilkkiellon poistamista rikoslaisista. Tuemme kriminalisoinnin vastaista kansalaistoimintaa ja sitä koskevia poliittisia aloitteita.

Vapaa-ajattelijat ja humanistit eivät anna periksi terrorille ja pelottelulle, vaan tehostavat toimintaa uskonnon ja vakaumuksen vapauden sekä ajatuksen- ja sananvapauden puolesta.

Pääsihteerin palsta

Valtiokirkon julkisoikeudellinen asema puntarissa

Esa Ylikoski

Kirkon tutkimuskeskuksen verkkojulkaisussa *Kirkkona valtiossa* tutkija **Leena Sorsa** nostaa kissan pöydälle ja päätyy suosittamaan valtiomme ja ev.lut. kirkon valtiokirkollisen ja julkisoikeudellisen erityissuhteen tarkistamista. Tunustus rehellisyydestä ja rohkeudesta on paikallaan. Taustana ehdotukselle ovat eurooppalaiset ja ihmisoikeudelliset näkökulmat sekä katsomuksellinen ja kulttuurinen muutos. Helsingissä Kallion ja Paavalin seurakuntien alueilla luterilaisen kirkon jäsenet ovat jo vähemmistönä.

Sorsa pohtii miten kirkon ja uskonnon asema voidaan turvata pitkällä tähtäimellä, kun uskonnonvapauden sekä ihmisten uskonnollisen ja katsomuksellisen yhdenvertaisuuden vaatimus vahvistuu. Miten valtion neutraliteetista huolimatta uskonnollisuus näkyisi julkisuudessa sekä esimerkiksi oikeuslaitoksessa, koululaitoksessa tai puolustusvoimissa?

Hänen mukaansa tämä vaatii ”tasapainoilua niin demokraattisen oikeusvaltion, historiallisen ja kulttuurisen perinteen tukemisen kuin ihmisoikeuksien, erityisesti uskonnonvapauden takaamisen kesken”. Voimme kysyä, onko oikeusvaltion ja perusoikeuksiemme kannalta oikein tasapainoilla vanhojen perinteiden tukemisen ja ihmisoikeuksien toteuttamisen vä-

lillä? Olisiko ihmisoikeusnäkökulmaa syytä vahvistaa?

Valtiokirkollisuudesta tasavertaisuuteen?

Sorsa hahmottaa nykyisen valtiokirkollisen valtiosuhteen säilyttämisen sekä valtioyhteydestä irrottamisen ja yhdistysmuotoisuuteen siirtymisen väliin kolmatta, tasavertaisuuden ja yhteistyön korostumisen mallia. Siinä yhdenvertaisuuden toteutuminen eri uskonnollisten ja katsomuksellisten yhteisöjen ja kirkkojen kesken voisi toteutua kahdella vaihtoehdoisella tavalla.

Jos kirkon julkisoikeudellinen asema säilytettäisiin, pitäisi Sorsan mukaan taata samanlainen järjestely myös muille uskonnollisille ja katso-

muksellisille yhteisöille - muun muassa jäsenmaksun keräämiseen verotuksen yhteydessä.

Jos taas julkisoikeudellinen asema purettaisiin, kirkon ja valtion suhde pitäisi rakentaa sopimuksilla; uskonnolliset ja katsomukselliset toimijat olisivat muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa yhdenvertaisia saamaan taloudellista tukea yhteiskuntaa hyödyttävään toimintaan.

On selvää, kumpi malli on lähempänä Vapaa-ajattelijain tavoitetta. Emme kannata ”uskonnollisten ja katsomuksellisten yhteisöjen” nostamista erityisasemaan muihin, kolmannen sek-

Julkinen, julkinen ja julkinen

Kirkon valtiokirkollinen ja julkisoikeudellinen erityisasema on ulkoisen ja nyt myös kirkon sisäisen kritiikin kohteena. Reaktiona tähän kirkon puuhamiehet, kuten kansliapäällikkö **Jukka Keskitalo** ja pääsihteerit **Jyri Komulainen**, ovat viime aikojen ulostuloissaan puolustaneet uskonnon erioikeuksia määrittelemällä käsitteitä omalla tavallaan eli sekoittamalla niitä. Julkisen vallan neutraliteetti onkin Keskitalon väitteissä uskonnon vastaisuutta, vaikka tosiasia se on uskonnollisen valtion ja uskonnonvastaisen

suuden näkyminen julkisissa organisaatioissa...

Onneksi edes jonkinlaista jäsenystä tähän julkisen tilan sekametelikeitton Sorsa tuo viittaamalla Euroopan maita tutkineeseen RELIGARE-projektiin. Siinä julkisen tilan termi jaetaan kolmeen eri käsitteeseen, joilla uskonnon näkyvyyttä ja sen ehtoja yhteiskunnassa voidaan tarkastella jäsenyntyneemmin.

Ensinnäkin on yleinen julkinen tila, joka tarkoittaa arkisen elämän tapahtumia ja tilaa jossa ihmiset elävät ja toimivat. Uskonnot ja uskonottomuus näkyvät, vapaus ja yksilön suoja vallitkoon. Toinen taso on poliittinen julkinen tila, jonka yhteydessä olisi mahdollisuus eri uskontojen ja katsomusten moninaisuuden näkymiselle, keskustelulle ja debatillekin julkisessa tilassa.

Kolmantena käsitteellisenä tasona olevassa institutionaalisessa julkisessa tilassa olisi mahdollista rajata uskonnollisuuden näkymistä. Esimerkkinä todetaan, että opettajan tai tuomioistuimen tuomarin ei olisi hyvä näyttää uskonnollisuuttaan pukeutumisellaan tai käyttäytymisellään työtehtävissä ollessaan. Tuossa projektissa ei edes mainita sellaista tapausta, että institutionaalinen julkinen viranomaisen ottaisikin tehtäväkseen sisällyttää oman toimintansa päiväohjelmaan yhden uskonnon tunnustuksellista uskonnonharjoitusta. Siitä meillä kuitenkin juuri on kysymys.

Kirkon ja valtion suhde pitäisi rakentaa sopimuksilla.

torin sekulaareihin järjestöihin nähden. Itse asiassa uskonottomien järjestöihin ovat enemmänkin ihmisoikeus- ja kulttuurijärjestöjä kuin katsomuksellisia yhteisöjä.

Mikäli jälkimmäiseen vaihtoehtoon sisältyy siirtyminen itsenäiseen varainkeruuseen ja velvollisuus hakea

valtion politiikan välissä.

Tässä vaikuttamisviestinnässä erityisen aseman julkisuudessa on saanut sana tai käsite *julkinen*. Tätä julkis-soppaa hämmentää myös Sorsa julkaisussaan, mutta joukkoon mahtuu tuontitavarana myös hyvä sattuma, jossa käsitettä jäsenetään ja kirkaste-

Enemmistö voi tahtomattaan polkea vähemmistön oikeuksia.

valtion avustuksia, lähestytään käytännössä irrottautumista valtioyhteydestä. Uskonnonvapauden molemmat puolet, sekä oikeus liittyä, harjoittaa ja julistaa uskontoaan tai vakaumus-taan että oikeus erota, olla kuulumatta, harjoittamatta ja tuomatta julki katsomustaan voidaan parhaiten toteuttaa juuri julkisen vallan neutraliteetin oloissa.

Seuraavassa tekstistä poimittuja ilmaisuja, sanoja, käsitteitä, joita ei missään kohtaa määritellä: julkinen tila, julkinen kenttä, julkinen rooli, julkinen elämä, yhteiskunnallinen kenttä, julkinen toiminta, julkiset tehtävät, julkinen näkyminen, toiminta julkisessa tilassa, toimintatilan antaminen, tilan antaminen julkisessa keskustelussa, uskontojen julkisuus, uskonnolli-

Enemmistöt ja vähemmistöt kouluissa

Sorsa nostaakin esiin apulaisoikeuskansleri **Puumalaisen** päätöksen, jonka mukaan uskonnollisten tilaisuuksien järjestäminen on ongelmallista julkisen vallan neutraaliuden ja yhdenvertaisuuden toteutumisen näkökulmasta. Sorsa esittää kysymyksen, tulisiko julkisten koulujen olla institutionaalisia tiloja, joissa avoimesti uskonnollisia tai uskonottomia muotoja tulisi rajoittaa yhdenvertaisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseksi. ▶

Pääsihteerin palsta jatkuu...

Hän myös tuo esiin **Pete Hokkasen** tuoreen väitöskirjan (2014), jonka mukaan uskonnollisuuden näkymistä voi olla tarpeen heikentää kaikkien uskonnonvapauden ja yhdenvertaisuuden vahvemmaksi toteutumiseksi. Toisaalta Sorsa tuo esiin uskonnollisen tapakulttuurin säilyttämistä julki-

tavoittavuus kärsii, jos yhteistyö koulujen kanssa kielletään. Kulttuurinen perustelu on itse asiassa savuverho, jolla pyritään kätkemään jumalanpalvelusten ongelmallisuus koulujen toiminnassa sekä kirkon uskonnollisen kasvatuksen tavoitteiden lähetystyöluonteen tarkastelu.

Tämä on kaunis ajatus, vaikka toisaalta Sorsa myös ylikorostaa väestön uskonnollista yhtenäisyyttä. Samaisen kyselytutkimuksen mukaan väestön tosiasialliset katsomukset kristinuskon ydinsisällöstä ilmensivät aivan päinvastaisia lukemia kuin Suvivirren suosio kevätjuhlassa. Vain 27 prosenttia ruksasi vaihtoehdon ”Uskon kristinuskon opettamaan Jumalaan” ja 23 prosenttia vaihtoehdon ”Uskon Jumalaan, joskin eri tavalla kuin kirkko opettaa”. Puolet väestöstä joko ei usko (21 prosenttia) tai ei oikein tiedä, epäilee tai ei osaa sanoa. Alle 30-vuotiaista vain 15 prosenttia sanoi uskovansa kristinuskon opettamaan Jumalaan. Eri ikäryhmien erot ovat huomattavia.

Vähemmistöjen oikeuksien polkeminen onkin Suomessa enemmän institutionaalista, julkisen vallan edustajien jälkijättöiseen konservatiiviseen vallankäyttöön nojaavaa, eikä niinkään kansan ja varsinkaan nuorten ja kouluikäisten lasten perheiden enemmistön vaatimaa uskonnottomien syrjintää. Suvivirren suosion siivellä kouluissa toteutetaan uskonnollisen vähemmistön ehdoilla julistuksellista uskonnonharjoitusta, vaikka sellainen ei kuulu lasten, nuorten ja perheiden omaehtoiseen tapakulttuuriin eikä kuntien ja koulujen laissa säädettyihin tehtäviin.

Julistuksellisen uskonnonharjoituksen järjestäminen viranomaistoin tuleekin ottaa kriittiseen tarkasteluun uuden Yhdenvertaisuuslain pohjalta, koska mahdollisista poikkeamisista ihmisten yhdenvertaisen kohtelun pääsäännöstä tulee sen mukaan säätää lailla. Uskonnonharjoituksen järjestäminen ei kuulu lain säätämiin koulun tehtäviin.

Alle 30-vuotiaista vain 15 prosenttia usko Jumalaan.

sisä kouluissa koskevan keskustelun, jolla mielestäni hämärretään koulujen toiminnan kiperintä kohtaa: julistuksellisia ja tunnustuksellisia osuuksia sisältävien uskonnollisten hartauksien, rukousten ja jumalanpalvelusten

Sorsa nostaa esiin joulujuhlien kristillisen ohjelman ja kevätjuhlan Suvivirren vuonna 2011 tehdyssä Gallup Ecclesiasticassa saaman kannatuksen. Hän toteaa aivan oikein, että enemmistöjen vaatimukset kristillisen pe-

Vähemmistöjen oikeuksien polkeminen on Suomessa institutionaalista.

järjestämistä oppilaitosten rehtorin ja henkilökunnan toimesta osana koulupäivän virallista ohjelmaa.

Sorsa toteaa, että nykytilassa on edelleen mahdollista järjestää kulttuurisen perustelun kautta uskonnollista ainesta sisältävää toimintaa. Seurakuntien yhteistyö koulujen kanssa on myös hengellistä. Kirkon näkökulmasta epäilemättä kasvatustyön

rinteen tukemisessa eivät saa johtaa vähemmistöjen oikeuksien polkemiseen. **Martha C. Nussbaumiin** viitaten hän toteaa, että enemmistöllä saatetaan ilmetä sokeita pisteitä, joissa vähemmistön eriarvoista tai heikompaan asemaa on vaikea nähdä. Tämä johtaa siihen, että enemmistö voi tahtomattaankin polkea vähemmistön oikeuksia.

Yhökö lahkolaispiinaa vai mitä?

Vapaasti
ajateltua

82-vuotias mies, lapsisaarnaaja aikanaan, kertoi viime keväänä radiossa 1930-luvulla kokemastaan kohtelusta lahkolaisyhteisössä. Lahkolaiset saivat tehdä lapsille kaikkea: lyödä, piiskata, hakata. Kaikkea tätä sai tehdä, kun vain puolusti Herran työtä. Viranomaiset eivät puuttuneet mihinkään.

Nykyään on toisin. Viranomaiset puuttuvat ruumiilliseen kuritukseen, jos saavat sellaisesta tietää. Muutoin julkisen viranomaistoiminnan etäisyys lapsesta ei ehkä, ikävä kyllä, näy-

tä muuttuneen paljonkaan. Tällaista tulee mieleen, kun ajattelee lähimenneisyyden tapahtumia koulun pidossa ja muuallakin. Lasten oikeuksille ei tunnuta aukottomasti annettavan niille kuuluvaa arvoa. Esimerkkinä on lapsen kuuleminen, joka on saatanut jäädä – ainakin joistakin tehdyistä ratkaisuista päätellen – toteutumatta lasta koskevissa asioissa.

Johtuuko tämä siitä, että jollain tavalla yhä mahdollisesti vallitsisi ajatus lain yläpuolella olevasta sellaisesta Herran työn toteuttamisesta, jo-

ka syrjäyttäisi lakitasoisina voimassa olevat lasten oikeudet? Voineeko muuhun tulokseen tulla, kun miettii koululakkautuksia, tukea tarvitsevien lasten oikeutta oppimiseen, koulujen sisäilmahaittoja ja kouluissa jatkuvasti pidettäviä uskonnollisia tilaisuuksia? Kaikissa näissä asioissa olisi pitänyt toteuttaa lapsen etu ja lapsen kuuleminen. Pohdittavaksi jää, onko näin tapahtunut.

Pirkko Eerola-Pilvi
OTK, varatuomari Vantaalta

Valistus viritkään - vakaumusten vapauteen

Jumalharhojen, uskomusten ja monenmoisten poppapersoonien paltovontaan on maapallollamme mielettömät määrät ainetta ja energiaa, työtä, työkansaa ja varallisuutta kulutettu ja ilmeisesti vielä pitkään kulutetaan. Sen kaiken kun voisi jo pahoin turmelun luonnon ja ihmiskunnan yhteiseksi hyväksi valjastaa! Sadat atomimiilut, sodat ja nälänhädätkin siten tarpeettomiksi tehtäisiin.

Ihmisyhteisöt ovat vuosituhansia olleet monen sortin uskovaisten johdateltavissa, juksattavissa, papiston painostuksen, vainonkin vallassa. Perin on verkkaan kansojen pariin valistus virinnyt, valjennut. Enimäkseen nyt jo suvaitsevammassa maailmassa asumme. Toisinajatteli-

joita ei meillä enää polteta eikä ruukun sirpaleilla raadella, kallioperän kappaleilla kuoliaiksi kivitetä. Kuitenkin usein jo lapsuudesta lähtien itsenäisesti ajattelevia kansalaisia eri tavoin, suoraan tai kiertäen, hiostetaan, hiillostetaan, karsastetaan, kartetaan. Etenkin menneisyyden uskomusten, tarpeettomien taakkojen kantoon viehtyneissä, pinttyneissä piireissä. Siksikään eivät kaikki katsoomuskustelijat tohdi vielääkään nimiään mainita.

Vapaasti ajattelevat suomalaiset miehet ja naiset aivan aiheellisesti tavoittelevat nykyainkin mukaan kaikille kansalaisille kuuluvaa vakaumuksen vapautta kaikkeen inhimilliseen toimintaan. Tampereen vapaa-

ajattelijat käynnistivät vuonna 2003 kirkosta eroamista suuresti huojentavan, mainion menetelmän, eroakirkosta.fi:n. Se on suonut sadoilletuhansille oikeasti heränneille vaivattoman väljän vapauteen teeskentelyn ja valheiden tahmeista verkostoista.

Saduilla, tarinoilla, legendoilla, kummitusjutuilla, joulupukeilla ynnä muulla huuhaalla toki voi edelleen olla pieni sijansa kansakuntien elonpiireissä. Kaikille ihmisille kuitenkin ihan on riittämiin sarkaa ja virkaa, olemassaolon ja elämän tarkoitusta toinen toisemme pyyteettömässä auttamisessa ja palvelemisessa.

Kiim Mikko Tammerforssin
nuapurista

Jääkö käänös puolustusvoimissa puolitiehen

Esa Ylikoski

”Viipyilee kuin syntisen parannus” -ilmaus luonnehtii eduskunnan oikeusasiamiehen joulukuussa 2013 tekemän, uskonnonvapautta koskevan päätöksen toimeenpanoa Puolustusvoimissa. Puolustusministeriön työryhmän esitys tammikuulta 2015 tähtää muutoksiin varusmiesten kohtelussa heinäkuun 2015 saapumiserään. Olin työryhmässä kuultavana Vapaa-ajattelijain Liiton edustajana kesäkuussa 2014. Nyt liitolta pyydettiin lausuntoa työryhmän esityksistä helmikuun loppuun mennessä.

Alustavat kommentit annoimme jo helmikuun alussa. Työryhmä esittää monia parannuksia, mutta uudistus jää eräin osin puolitiehen uskonnonvapauden ja ihmisten yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta. Parannusesitystenkään toteutuminen Puolustusvoimien käytännössä ei ole itsestään selvää. Kirkkohallituksen pääsihteeri **Jukka Keskitalo** on arvostellut esitystä julkisuudessa, ja kenttäpiispa

Pekka Särkiön johdolla sotilaspapisto käy omaa puolustustaisteluaan. Ihmisoikeustyömme jatkuu sekä valtakunnallisesti että joukko-osastoissa varuskuntapaikkakunnilla.

Ettinen opetus yhteiseksi

Työryhmä esittää varusmiesten oppituntien kehittämistä niin, että varmistetaan ”opetuksen uskonnottomuus,

Sotilaspappien virat on avattava!

tunnustuksettomuus ja julistuksettomuus”. Erillisiä, vain sotilaspappien pidettäväksi tarkoitettuja oppitunteja ei olisi, eikä niiden sijasta olisi tarpeen järjestää erillistä eettistä opetusta. Ky-

se olisi opetuksesta, ei uskonnonharjoittamisesta, ja pääesikunta vastaisi oppituntikohtaisten pedagogisten käsikirjoitusten laadinnasta.

Tämä on periaatteessa oikea muutos. Käytännössä henkilöstörakenteen yksipuolisuus vaarantaa kuitenkin työryhmän linjausten toteutumisen. Sotilasetiikan opetuksen ja henkisen tuen hoito aiotaan jättää sotilaspapille. Uuden henkilöstön palkkaamista vas-

tustetaan vedoten kustannussyihin sekä toimintaympäristön ja -kulttuurin puutteelliseen tuntemukseen. Nojautuminen sotilaspappeihin rikkoo yhdenvertaisuutta eikä vastaa varusmies-

ten ja sotilaiden ammatillisen henkisen tuen tarpeita.

Vapaa-ajattelijat esittävät uskonnotoman eettisen opetuksen ja henkisen tuen asiantuntijoita Pääesikunnan kou-

ka uskonnottomaan tilaisuuteen ei voi sisältyä rukousta tai kenttäehtoollista, ilmauksella tarkoitettaneen, että vapaaehtoinen uskonnollinen hetki voisi olla yhteisen tilaisuuden päätyttyä.

Valtiovalta pakottaa julkisesti valitsemaan katsomuksen.

lutusosaston toimintakysektorin henkilöstöön. Nykyiset sotilaspappien virat on avattava myös muun kuin teologisen ja pappiskoulutuksen omaaville.

Hartaudet kerhotoiminnaksi

Työryhmä esittää, että uskonnolliset hartaudet ja jumalanpalvelukset olisivat vapaaehtoista toimintaa. Tällöin ne merkittäisiin palvelusohjelmiin samalla tavalla kuin muu vapaaehtoinen ohjelma, kuten esimerkiksi liikuntakerhotoiminta. Ampuma- ja taisteluharjoituksiin liittyneiden hartauksien tilalle tulisi harjoitusten ohjelmaan sisältyviä, kaikille tarkoitettuja uskonnottomia ja tunnustuksettomia tilaisuuksia. Nämä ovat oikeita muutoksia.

Ampuma- ja taisteluharjoituksissa järjestelyvastuu säilyisi sotilaspapeilla. Lisäksi todetaan epäselvästi, että ”tilaisuudet voivat päättyä vapaaehtoiseen uskonnolliseen hetkeen, kuten rukoukseen tai kenttäehtoolliseen”. Kos-

Vapaa-ajattelijain mielestä painostuksellisen tilanteen välttämiseksi tulisi yhteisen tilaisuuden jälkeen olla pieni tauko ennen uskonnollisten hetkien toteuttamista.

Työryhmä jättää Pääesikunnan harjoittavaksi, järjestetäänkö uskonnollista julistusta sisältävän vapaaehtoisen toiminnan rinnalle vaihtoehdoksi muuta eettistä toimintakykyä kehittävä opetusta. Mielestämme ”opetus” on kyseenalainen ilmaus, koska mahdollisen vaihtoehdoisen toiminnan tu-

lisi olla uskonnonharjoitukseen rinnastettavaa ohjelmaa ilman uskonnollista sisältöä. Siinä voisi olla myös esimerkiksi musiikkia ja laulua.

Vapaata vaihtoehtoa

Vaihtoehtoisen ohjelman tulisi olla vapaaehtoista samoin kuin on uskonnollista julkistusta sisältävä ohjelmakin. Tällöin ne eivät olisi valinnaisia vaan kummastakin voisi olla poissa. Tilanne olisi erilainen kuin kouluissa, joissa Opetushallituksen ohjeen mukaan oppilaan tulee osallistua joko uskonnolliseen tilaisuuteen tai sille vaihtoehtoiseen tunnustuksettomaan ohjelmaan.

Työryhmä suosittaa, että ”sotilaspapit lisäävät paikallista yhteydenpitoa eri uskontokuntien sekä vapaaajattelijoiden ja vastaavien suuntausten edustajiin ja tiedottavat paikallisista tilaisuuksista tasavertaisesti oman toimintansa kanssa”. Viittaukko tämä siihen, että ”muuta eettistä toimintakykyä edistävää opetusta” ei välttämättä Puolustusvoimain itsensä toimesta tarjota hartauksien ja jumalanpalvelusten tapaan, vaan sitä oli-

si tarjolla vain, jos ulkopuoliset tahot sitä järjestäisivät?

Vapaa-ajattelijain mielestä eettistä ja henkistä toimintakykyä kehittävää toimintaa varusmiehille tulee toteuttaa ensi sijassa ammattimaisesti. Yhdenvertaisuuden vuoksi siinä tarvitaan muuta kuin teologisen koulutuksen ja pappisvihkimyksen hankkimista vakiuista henkilöstöä, jos samaan aikaan valtion palkkaamat sotilaspappit huolehtivat uskonnollisesta vapaaehtoisesta toiminnasta.

Tällaista toimintaa ei voisi ainaakaan pääosin ulkoistaa kolmannen sektorin hoitoon ja kustannettavaksi, koska tarve toiminnalle on sekä rauhan että sodan oloissa. Sekulaareille järjestöille väläytettyä uutta yhteiskunnallista osatehtävää voi silti tutkia, ja Vapaa-ajattelijat voinevat osallistua sitä koskevaan kehittämis- ja koulutusprojektiin.

Sotilasparaatien ja kenttähartauksien suhde

Sotilasparaatien kenttähartautta puolusteleva osa on työryhmän heikoin ja kyseenalaisin. Työryhmä esittää, että suomalaisen sotilasperinteeseen kuulunut kenttähartaus säilytetään osana sotilasparaattia. Kenttähartautteen kuuluu yleensä hymni, rukoukseen soitto, papin puhe ja rukous, virsi ja rukouksen päätösoitto.

Työryhmä esittää järjestelyä, jossa kaikki osallistuvat paraatikatselmuk-

seen ja kuuntelevat paraatin vastaanottajan puheen yhdessä. Tämän jälkeen kuitenkin ne, jotka eivät halua osallistua paraatiin liitettyyn kenttähartautteen, poistuvat paraatijoukosta johdettuna komennolla ”VALMISTAUTUKAA KENTTÄHARTAUTEEN” ja siirtyvät ohimarssin valmistautumispaikalle. Siellä heillä ei olisi mitään vaihtoehtoista ohjelmaa.

Olisi toki oikein, että ne jotka eivät halua osallistua paraatiin ja ohimarssiin. Sen sijaan poistuminen taka-alalle kesken paraatin virallisen ohjelman yleisön edessä ei ole asianmukainen ja yhdenvertainen menettely. Menettely jalkaa sotilasosaston kahteen ryhmään uskonnon tai vakaumuksen perusteella, mikä ei edistä joukon yhteenkuuluvuutta. Menettely myös rikkoo ihmisen yksityisyyden suojaaja, kun valtiovalta pakottaa hänet julkisesti valitsemaan joko osallistumisen uskonnonharjoitukseen ja rukoilemiseen taikka poistumisen paraatipaikalta.

Yksityisyyden suojaaja rikottaisiin

Väite, että kenenkään uskonto tai vakaumus ei tässä järjestelyssä paljastu, koska osallistumisen tai osallistumattomuuden voi tehdä vakaumuksesta riippumatta, on väärä. Jos ihmisen pakotetaan julkisessa tilanteessa valitsemaan, jääkö paikalle osallistumaan Puolustusvoimain tarjoamaan

uskonnonharjoitukseen vai lähteekö huomiota herättävällä tavalla pois olakseen osallistumatta tähän uskonnonharjoitukseen, hänen käyttäytymisestään voidaan tehdä uskontoa tai vakaumusta koskevia päätelmiä.

Työryhmä pitää hyvänä, että valtiovalta näin saattaa ihmisen ajattelemaan vakaumustaan ja sen perusteita. Kyse ei ole vain ajattelemaan kannustamisesta, vaan pakosta tehdä julkinen ”vakaumuksen ja sen perusteisiin” liittyvä valinta julkisesti sukulaisten, paraatitöleisön ja television kautta koko kansan edessä. Tällainen menettely rikkoo mielestämme Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen EIT:n tekemiä, Suomeakin sitovaan Euroopan ihmisoikeussopimukseen perustuvia ratkaisuja.

Sama yksityisyyden suojaajan ongelma koskee myös jakoa sotilasvalaan ja -vakuutukseen, kuten Vapaa-ajattelijat ovat todenneet. On hyvä, että työryhmä nostaa asian esille, vaikka se ei kuulunutkaan toimeksiantoon.

Tarkoitus on seurata, millaisia muutoksia mahdollisesti tehdään virkavalasta ja virkavakuutuksesta sekä tuomarivalasta ja tuomarinvakuutuksesta. Muutos näiden osalta yhteen, uskonnottomaan vakuutukseen edellyttäisi vastaavaa muutosta myös sotilasvalaan/-vakuutukseen. Todistajan vala/vakuutus onkin jo juuri yhdistetty. Kun Puolustusvoimain ylipäällikkökin on antanut juhllisesti uskontojen suhteen neutraalin vakuutuksen, sellainen sopisi hyvin myös joukoille.

Miksi olen vapaa-ajattelijaja?

ROOLIPELIT, MAGIA JA JUMALAT

Jouni Vilka

Eräs elämäni merkittävimpiä asioita oli tutustuminen roolipeleihin 9-vuotiaana. Pelasimme Dungeons & Dragons -nimistä peliä, joka tuolloin 1980-luvulla oli joidenkin kiihkouskovaisten hyökkäysten kohteena, koska se kuulemma opetti pelaajia palvomaan Saatanaa. Meidät kuitenkin opetti pelaamaan eräs evankelis-luterilainen kirkon pappi. Sittemmin olen joutunut toteamaan, että tämä fundamentalistisen käsityksen mukaan peliä kohtaan esitetty syytös oikeastaan olikin perusteltu. Roolipelien kautta nimittäin opin ajattelemaan erilaisten uskontojen käsityksiä ja niiden keskinäisiä ristiriitoja, sekä muita metafysisiä ja epistemologisia kysymyksiä, jotka johdattivat minut vuosien mitaan irti kirkosta ja uskonnoista ylipäätään. Kokemukseni rippikoulussa vielä vauhdittivat tätä kehitystä. Yritän tässä selittää, mitä roolipelien vaikutuksesta päätelin.

Kuvitellaan, että on ainakin yksi jumala, joka tekee ihmeitä, kuten luo maailman tai parantaa haavoja pappien pyynnöstä. Miten tämä jumala nämi ihmeitä tekeekään, on selvästi ky-

se jonkinlaisesta magiasta. Jos jumalat kykenevät magian käyttöön, voi kuvitella myös ihmisten tähän pystyvän. Ihmiset ovat harjoittaneet erilaisia magian muotoja ilmeisesti aina, jopa tutkineet magiaa ja muita okkultismin osa-alueita satoja vuosia. Näin pääteltyäni aloinkin perehtyä okkultismin nähdäkseen, mitä merkkejä magiasta löytyy. Mikä tahansa paranormaali ilmiö voisi olla merkki maagisten voimien olemassaolosta, joten olisi hienoa, jos sellaisia löytyisi. Ikävä kyllä, paranormaaleista ilmiöistä löytyi vain paljon epäuskottavia väitteitä, ei kunnollista näyttöä. Paljon huijauksia ja luonnollisia selityksiä. Ei siis paranormaaleja ilmiöitä, eikä siten merkkejä

maagisista voimista. Koska aihetta on niin antaumuksella ja niin kauan tutkittu, voisi luulla tähän mennessä löytyneen jo vakuuttavaa näyttöä. Paras selitys niiden löytymättömyydelle lieinee se, ettei niitä ole. Mutta jos maagisia voimia ei ole, eivät sellaisia voi käyttää edes jumalat. Niinpä maailman luominenkin maagisia voimia käyttäen olisi mahdotonta jopa jumalille. Jumalat vaikuttavat ylipäätään mahdottomilta tai vähintään turhilta olennoilta magiattomassa maailmassa.

Tämä oli yksi niistä päätelmistä, jotka johtivat minut irti uskonnoista ja muista paranormaaleista uskomuksista. Myöhemmin liityin myös Vapaa-ajattelijoihin, mutta se on eri tarina.

Haluaisitko itse kertoa...

...kuinka itse irtauduit uskonnoista, ”löysit” vapaa-ajattelun, tai miksi erosit kirkosta? Tai ehkä olet koko ikäsi elänyt uskontojen ulkopuolella? Vapaa-ajattelijain liitto ottaa mielellään vastaan tarinoita näistä aiheista. Niitä on tarkoitus julkaista Vapaa Ajattelijassa, nettisivullamme ja mahdollisesti muissakin julkaisuissamme.

Lähetä tarinasi mieluiten sähköpostiosoitteeseen val@vapaa-ajattelijat.fi tai vaihtoehtoisesti kirjeenä osoitteeseen Vapaa-ajattelijain Liitto ry, Neljäs linja 1, 00530 Helsinki.

Pro-Seremoniat

KAUNEIMMAT PERHEJUHLAT USKONNOTTOMASTI

- o Neuvonta
- o Puhujapalvelu
- o Musiikki

Puh. 050 590 4390
Fax (09) 850 20 460

Pro-Seremoniat on suomalaisten siviilijärjestöjen yhteisesti perustama, voittoa tavoittelematon palvelukeskus

www.pro-seremoniat.fi
posti@pro-seremoniat.fi

LOE LEHTI VERKOSSA!

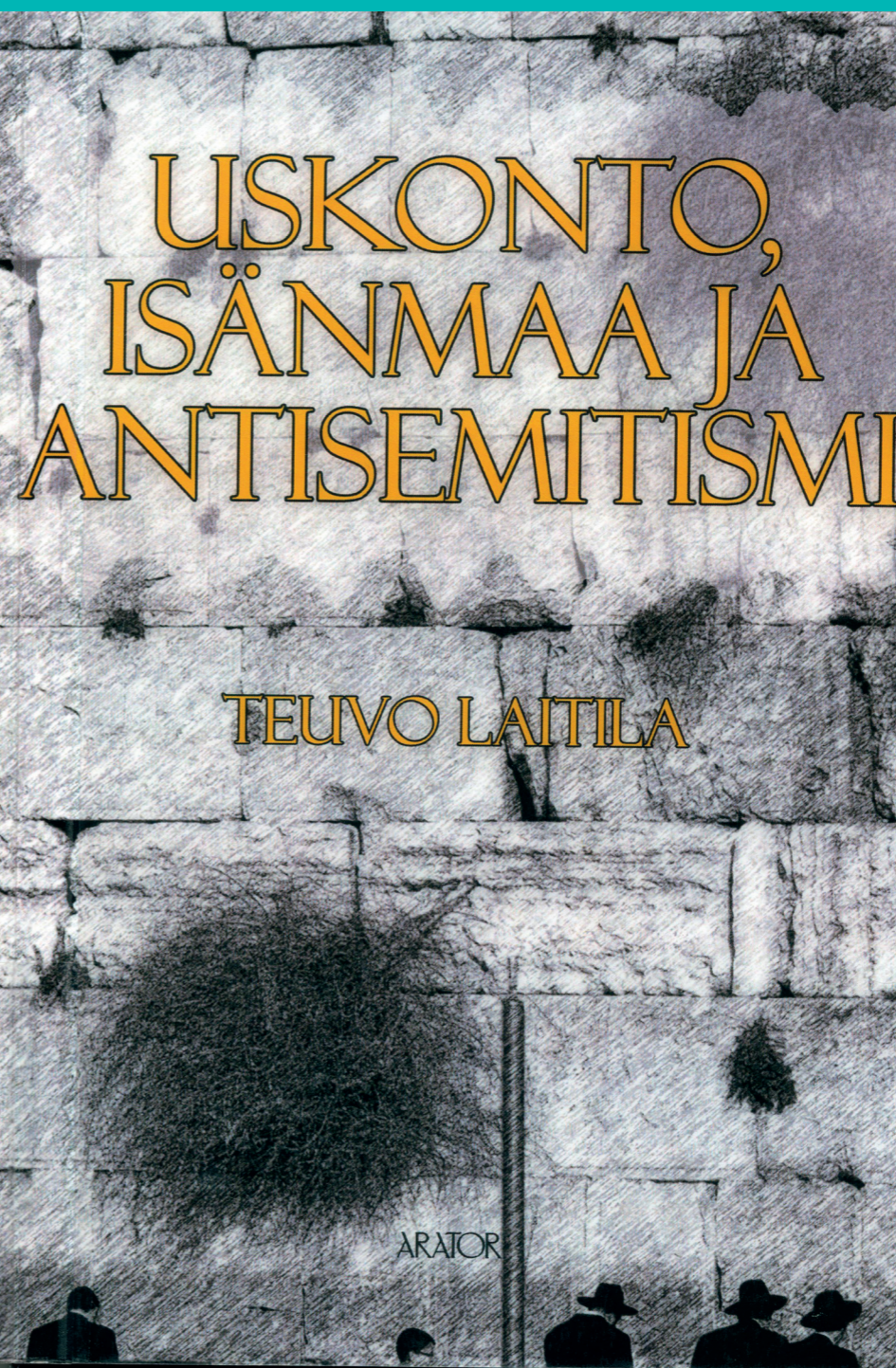
Vapaa Ajattelijaja on luettavissa ilmestymisensä jälkeen aina myös verkossa! Vapaa-ajattelijain nettisivulta <http://vapaa-ajattelijat.fi> /va-lehti voit lukea ja lähettää muillekin luettavaksi lehden juttuja. Tutustu lehden sisältöön ja jaa sytyttävimmät artikkelit sekä huutavimmat vääryydet sosiaaliseen mediaan.

Jos olet Vapaa-ajattelijain liiton jäsenyhdistyksen jäsen ja haluat jatkossa lukea lehden vain verkossa, voit ilmoittaa yhteystietosi ja etenkin sähköpostiosoitteesi meille (toimitusneuvosto@vapaa-ajattelijat.fi).

<http://vapaa-ajattelijat.fi/va-lehti>

Antisemitismiä kautta historian

Tuore kirja antisemitismistä Suomessa antaa ajattelemisen aihetta ja nostaa esiin epämiellyttäviä yhteyksiä rasisisessä diskurssissa.

Mikko Muilu

Teuvo Laitila on uskontotieteen dosentti Itä-Suomen yliopistosta. Uudessa kirjassaan Uskonto, isänmaa ja antisemitismi Laitila käsittelee suomalaista juutalaisvastaisuutta ja juutalaisten oloja Suomessa 1800-luvun alusta tähän päivään.

Toisesta maailmansodasta puhuttaessa Saksan juutalaisiin kohdistamat hirmutyöt nousevat nopeasti esiin. Usein ihmetellään miten Hitler sai Saksan kansan taipumaan moisiin tekoihin ilman, että sitä juurikaan vastustettiin. Laitilan kirjassa osoitetaan vanhojen lehtikirjoitusten, asiakirjojen ja aikalaiskertomusten avulla juutalaisvastaisuuden olleen Suomessakin vallalla jo yli sata vuotta ennen Hitlerin valtaannousua ja Euroopassa satoja vuosia aiemmin.

Heti teoksen alussa tehdään selväksi, että kyseessä on akateeminen asiateksti. Kirjassa ei esitetä väitteitä, vaan todetaan faktat ja viitataan lähteeseen. Tulkinnanvaraa ei lausunnoissa useinkaan ole, mutta Laitila pitäy-

tyy siitä huolimatta esittämästä omia johtopäätöksiään.

Päähenkilöä ei tällaisessa kirjassa luonnollisesti ole, mutta muutamat aktiivisesti toimineet henkilöt mainitaan toistuvasti ja ”tarinaa” voi seurata

Laitila nostaa esiin argumentteja, joita nykyään kuulee siirtolaiskeskustelussa.

ta heidän kauttaan. Aleksanteri II:n murha vuonna 1881 sai aikaan useita salaliittoteorioita ja niiden tekaituja todisteita. Tunnetuin väärennökistä, Siionin viisaiden pöytäkirjat, on kulkenut erilaisina versioina ympäri maailman ja sillä on perusteltu juutalaisten aseman heikentämistä, vainoa ja oikeuksien polkemista. Kirjassa pöytäkirjat asettuvat yhdeksi ”tarinan päähenkilöksi” useiden suomalaisten ja ulkomaisten vaikuttajien mainitessa ne. Samoja asioita käsi-

tellään useasta näkökulmasta omista kappaleissaan, joka tuo monimutkaisiin tapahtumiin selkeyttä, mutta myös toistoa.

Kirja on jaettu kolmeen osaan, joista ensimmäisessä käsitellään juutalais-

ten asemaa Ruotsin vallan alla, toisessa autonomian aikana ja kolmannessa maailmansotien välisenä aikana.

Juutalaiset eivät olleet yhtenäkkään käsitellyistä ajanjaksoista kovin suosittuja. Kun Suomi liitettiin Venäjään 1809 pidettiin voimassa ruotsalainen säädös, jonka mukaan hallitsijan ja alamaisten tuli olla luterilaisia. Tämän johdosta juutalaisille ei annettu kansalaisoikeuksia, eikä oikeuksia voinut saada kuin kääntymällä uskoon. Kauppiasoikeuksia ei myönnetty ja juutalai-

kristinuskaisen kansan syntipukiksi ja tämä näkyy useiden kirjassa käsiteltyjen kirkonmiesten sanomisissa ja kirjoituksissa.

Samaan aikaan, kun toiset pyrkivät lain avulla karkottamaan juutalaiset ja hankaloittamaan näiden elämää, toiset kristityt tekivät juutalaislähetystä ja yrittivät pelastaa lapsia opettamalla heille salaa kristinuskkoa. Ainakin muutamassa tapauksessa tämä johti kääntymiseen ja kastamiseen salassa vanhemmilta.

Lutherin opetukset ja vaikutus käsitellään hivenerä yllättäen vasta kirjan lopussa. Luther vaikutti 1500-luvulla ja julkaisi hieman ennen kuolemaansa kirjoituksen ”Juutalaisista ja heidän valheistaan”. Hän ei suinkaan aloittanut juutalaisvastaisuutta, mutta hänellä on ollut oma osansa antisemitismin kukoistuksessa Euroopassa. Luterilainen kirkko lopetti juutalaisten syyttämisen jumalanmurhasta vasta 1950-luvulla ja katolinen kirkko vuosikymmentä myöhemmin.

Vaikka kyseessä on historiallisia asioita käsittelevä kirja, on kirjassa erittäin helposti nykyaikaan peilattavia piirteitä. Välillä tulee jopa tunne, että Laitila on ottanut mukaan tarkoituksella argumentteja, joita esitetään tänä päivänä siirtolaispolitiikasta, somaleista ja muslimeista puhuttaessa. Sata vuotta vanhoille juutalaisvastaisille argumenteille on helppo pyöritellä päätään, mutta samalla otsalle nousee kylmä hiki, kun tajuaa nähneensä tismalleen samansisältöisiä lauseita edellisellä viikolla kansanedustajan Twitter-tilillä.

Kirja on kattava ajankuva juutalaisvastaisuudesta 1800-luvun alusta toiseen maailmansotaan. Suomessa juutalaisia ei ollut kovinkaan paljoa, mutta ei heistä täälläkään pidetty. Kirja valaisee hienosti taustoja, mutta akateemisena työnä melkein tuhannen viitteesä kanssa sortuu välillä hienoiseen luettelomaisuuteen. Väitteet ovat tuttuja nykyaikaistenkin salaliittoteorioiden ystäville, mutta harva tietää miten vanhoja väitteet ovat ja mistä ne ovat saaneet alkunsa. Laitilan perusteellisuus antaa valtavasti ajateltavaa ja aihetta lisälukemiseen.

Teuvo Laitila:
Uskonto, isänmaa ja antisemitismi
275 sivua
Arator 2014
ISBN 978-952-9619-26-9 276

sia karkotettiin. Heitä koskivat myös matkustusrajoitukset. Heidän sanottiin olevan epärehellisiä, eikä heistä katsottu tulevan kelvollisia kansalaisia.

1900-luvun alussa juutalaisia oli muutaman miljoonan ihmisen Suomessa vain noin tuhat, mutta heidät leimattiin silti poliittisessa, taloudellisessa ja uskonnollisessa kontekstissa syyllisiksi vallitseviin ongelmiin. Malli lienee tullut ulkomailta, sillä väitteet ja kohtelu toistuvat tismalleen saman-

laisina Ruotsissa, sekä paljon väkivaltaisempina Venäjällä. Juutalaisten väitettiin olevan käsiteltyjä asiakkaat, masinoineen Venäjän vallankumouksen tai varastaneen ja syöneen lapsia. Jyrkimmätkin mielipiteet ja jopa sanapari ”lopullinen ratkaisu” kuultiin ja nähtiin suomalaisessa keskustelussa. Kuolemaan viittaavalla lopullisella ratkaisulla tarkoitettiin tässä kuitenkin vain pakotettua muuttoa. Jeesuksen ristinnaulinnut kansa on omiaan

Jäsenyhdistykset

FORSSAN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Juha Toivonen • Tölonkaari 4 A 8 • 30420 FORSSA
puh. 044 592 0210 • forssa@vapaa-ajattelijat.fi

HELSINGIN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Neljäs linja 1 • 00530 HELSINKI • puh. 050 4134 013
(pj. Jape Lovén) • www.helsinki.vapaa-ajattelijat.fi
helsinki@vapaa-ajattelijat.fi

HELSINGIN YLIOPISTON VAPAA-AJATELIIJAYHDISTYS PROMETHEUS RY

Janne Väinö • Vedenottamontie 12 E 38 • 00980 HELSINKI
puh. 050 365 6808 • prometheus@vapaa-ajattelijat.fi

JOENSUUN SEUDUN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Ari Sulopuisto • Karhuntie 27 • 80230 JOENSUU
puh. 040 5713 989 • http://www.vapaa-ajattelijat.fi/
joensuu/ • joensuu@vapaa-ajattelijat.fi

KAINUUN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Aki Räisänen • Sudenpolku 6 D 20 • 87300 KAJAANI
puh. 050-5948501 • kainuu@vapaa-ajattelijat.fi

KEMIN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Pertti Periniva • Leppälinnuntie 5 • 94700 KEMI
puh. 040 5572215 • http://www.vapaa-ajattelijat.fi/kemi
kemi@vapaa-ajattelijat.fi

KESKI-SUOMEN VAPAA-AJATELIIJAT RY

http://ks.vapaa-ajattelijat.fi/ • ks@vapaa-ajattelijat.fi

KESKI-UUDENMAAN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Lasse Pylkki • Hakalantie 40 • 04380 TUUSULA
Puh. 050 5715795 •
http://keski-uusimaa.vapaa-ajattelijat.fi/
keski-uusimaa@vapaa-ajattelijat.fi

KOTKAN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Ulla-Maija Eerola • Munsaarentie 70
48300 KOTKA • Puh. 0440-183966
kotka@vapaa-ajattelijat.fi

KOUVOLAN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Heljä Pekkalin • Killingintie 4 B 19
45700 KUUSANKOSKI • puh. 040 704 4638
kouvola@vapaa-ajattelijat.fi

LAHDEN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Saimaankatu 3-5 B 34 • 15140 LAHTI
puh. (03) 782 7408 http://www.vapaa-ajattelijat.fi/lahti/
lahti@vapaa-ajattelijat.fi

LAPPEENRANNAN JA YMPÄRISTÖN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Tommi Pinomäki • Sollinpellonkatu 8 • 53300 Lappeenranta
puh. 040 731 4224 • http://pr.vapaa-ajattelijat.fi/
lappeenranta@vapaa-ajattelijat.fi

LUOTEIS-LAPIN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Reijo Raappana • Raappanatie 7
95830 Vaattojärvi • puh. 044 271 4466
luoteis-lappi@vapaa-ajattelijat.fi

LÄNSI-UUDENMAAN ATEISTIT RY

c/o Koivumäentie 18 A 35 • 01230 Vantaa

NOKIAN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Sirkka Salonen • Hoppulankatu 5
37120 NOKIA • http://www.vapaa-ajattelijat.fi/nokia/
nokia@vapaa-ajattelijat.fi

OULUN SEUDUN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Jouko Saksio • Jalohaukantie 1 E 41
90250 OULU • puh. 040 536 0345
http://www.vapaa-ajattelijat.fi/oulu/
oulu@vapaa-ajattelijat.fi

RAISION VAPAA-AJATELIIJAT RY

pj. Anne Sinilaakso • sihteeri Arres Lindqvist
Valpuri Innamaankatu 12 F 81 • 20610 Turku
raisio@vapaa-ajattelijat.fi

ROVANIEMEN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Keijo Karvinen • Puh. 040 730 4355
rovaniemi@vapaa-ajattelijat.fi
http://rovaniemenvapaa-ajattelijat.blogspot.fi/

SATAKUNNAN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Satakunnan vapaa-ajattelijat ry • c/o Perkiö
Nervanderinkiventie 25 • 29200 Harjavalta
http://satakunta.vapaa-ajattelijat.fi/
satakunta@vapaa-ajattelijat.fi

SEINÄJOEN VAPAA-AJATELIIJAT RY

seinajoki@vapaa-ajattelijat.fi
http://seinajoki.vapaa-ajattelijat.fi

TAMPEREEN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Yliopistonkatu 58 B (6. kerros) • 33100 TAMPERE
puh. 045-1303837 • http://tamper.vapaa-ajattelijat.fi/
tamper@vapaa-ajattelijat.fi

TURUN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Mikko Mäkitalo • Rasintie 25
20540 Turku • http://www.vapaa-ajattelijat.fi/turku/
turku@vapaa-ajattelijat.fi

VAPAA-AJATELIIJAIN LIITON VUOKSENLAAKSON YHDISTYS R.Y.

Hannes Koivumäki • p. 050 555 7793
vuoksenlaakso@vapaa-ajattelijat.fi

VARKAUDEN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Taisto Kaukonen • Toritorppa • Petroskoinkatu 18
78200 VARKAUS • puh. (017) 552 7277
varkaus@vapaa-ajattelijat.fi

Lehden ja liiton tiedot

Vapaa Ajatteliija

Tunnustuksetoman kulttuurin, yhdenvertaisen kohtelun ja tasa-arvon, vakaumuksen ja omantunnon vapauden, humanismin, rationaalisuuden ja uskontoihin sitoutumattoman globaalien etiikan äänenkannattaja.

Julkaisija

Vapaa-ajattelijain Liitto ry
Fritänkarnas Förbund rf

Vapaa Ajatteliija on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liitto Kultti ry:n jäsen.

Kirjoittajien mielipiteet eivät välttämättä vastaa lehden tai julkaisijan kantaa.

Lehden tiedot

Painopaikka

Kirjapaino Lönnberg Print&Promo
Numero 1/2015
Painos 2300 kpl
ISSN 0355-8703
ISSN 2242-8992
Ilmestyy 4 numeroa vuodessa

Toimitus

Vastaava päätoimittaja

Petri Karisma

Toimitussihteeri

Suvi Auvinen

Toimituskunta

Suvi Auvinen, Heidi Friman,
Petri Karisma, Esa Ylikoski

Kirjoittajalle, lukijalle

Kirjoitukset, mielipiteet, aihetoumukset ja kommentit toimituskunnalle alla olevaan osoitteeseen. Mahdollisista kirjoituspalkkioista sovittava ennakolta. Toimitus varaa oikeuden muokata ja lyhentää tekstejä.

Yhteydenotot

toimitusneuvosto@vapaa-ajattelijat.fi

Tilaukset, ilmoitukset, osoitteen muutokset

Tilauhinta 25 €/vuosi

Ilmoitukset	koko sivu	500 €
	puoli sivua	250 €
	1/4 sivua	125 €
	1/8 sivua	75 €

Tilaukset, ilmoitukset ja tilaajien osoitteen muutokset osoitteeseen:
Vapaa-ajattelijain Liitto ry
Neljäs linja 1
00530 Helsinki
p. 045 345 2365
val@vapaa-ajattelijat.fi

Jäsenyhdistysten henkilöjäsenet ilmoittavat osoitteenmuutokset ja muut jäsenasiat omalle yhdistykselleen.

Seuraava numero

Ilmestyy kesäkuussa 2015. Aineisto 30.4. mennessä osoitteeseen:
toimitusneuvosto@vapaa-ajattelijat.fi

Lehden arkisto

Lehden arkisto liiton sivustolla
www.vapaa-ajattelijat.fi/
lehden-arkisto

VAPAA-AJATELIIJAIN LIITTO RY FRITÄNKARNAS FÖRBUND RF

Puheenjohtaja

Petri Karisma
petri.karisma@orvokki.net

Liittohallitus

Petri Karisma, puheenjohtaja
Heidi Friman, varapuheenjohtaja
Esa Ylikoski, pääsihteeri
Marko Lakkala
Kimmo Laine
Timo Mykrä
Johanna Sauna-aho
Ulla-Maija Eerola
Pertti Periniva

Liike- ja yhteisötunnus 0221208-2
Yhdistysrekisterinumero 38101
Nordea FI5612373000117835

Neljäs linja 1, 00530 HELSINKI
http://www.vapaa-ajattelijat.fi
val@vapaa-ajattelijat.fi
p. 045 345 2365